

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

GÜLGÜN BECERİK

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ KÂZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ
MÜZİK EĞİTİM BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
ANA ÇALGI DERSİNE İLİŞKİN BAŞARILARI İLE
ÖĞRETİM ELEMANLARI VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNDEN HAREKETLE
ANA ÇALGI ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

63335

DOKTORA TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Prof. Dr. Ali UÇAN

ERZURUM - 1997

ÖZET

Bu araştırmada, Atatürk Üniversitesi (A.Ü.) Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi (K.K.E.F.) Müzik Eğitim Bölümü öğrencilerinin ana çalgı dersine ilişkin başarıları ile öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerinden hareketle ana çalgı öğretim programının etkililik ve amaca hizmet etme derecesi belirlenmiş ve değerlendirilmiştir.

Çalışmada öğrencilerin ana çalgı dersine ilişkin başarı puanları, yarıyıl içi ve sonu sınavlarında uygulanan "testler"le, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin ana çalgı öğretim programına ilişkin görüşleri de kendilerine uygulanan "anket"lerle elde edilmiştir.

Ana çalgı öğretim programının etkililik ve amaca hizmet etme derecesi ise bu başarı ve görüşleri yansıtan verilerin çözümlenmesiyle elde edilen bulgular ışığında belirlenmiştir.

Araştırmada uygulanan anketlerle 1995-1996 öğretim yılında A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü 1., 2., 3. ve 4. sınıflarında ana çalgı dersi alan "30'u kız, 35'i erkek olmak üzere toplam 65 öğrenci ve 1., 2., 3., 4. sınıflarda ana çalgı dersi veren 2'si bayan, 4'ü bay olmak üzere toplam 6 öğretim elemanı görüşleri alınmıştır.

Ölçüm araçlarından elde edilen veriler üzerinde gerekli istatistiksel analizler yapılmış, araştırmada geliştirilen hipotezler bu analizlerle elde edilen bulgularla doğrulanmaya çalışılmıştır.

Araştırmada A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ana çalgı başarılarının 1. sınıfta "yeterli öğrenme" 2., ve 3. ve 4. sınıflarda ise "geçerli öğrenme" düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerine göre ana çalgı öğretimi amaca "büyük ölçüde" hizmet etmektedir.

Ana çalgı 1. sınıf öğretim programını "yeterli öğrenme"yi gerçekleştirir ve öğrencilerin % 73'ünü "başarılı" kılar derecede, 2.ve 3. ve 4. sınıf öğretim programlarının ise "geçerli öğrenme"yi gerçekleştirir ve öğrencilerin % 55'ini "başarılı" kılar derecede etkili olduğu belirlenmiştir. Ana

çalgı öğretim programının dört sınıflık bütününün ise "geçerli öğrenme"yi gerçekleştirir ve tüm öğrencilerin % 60'ını "başarılı" kılar derecede etkili olduğu saptanmıştır.

Bu sonuçlar A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğretim programının daha etkili duruma getirilmesini ve bu doğrultuda geliştirilmesini mümkün ve gerekli kılmaktadır.

ABSTRACT

In this research, the success of the students in "Atatürk University, Kâzım Karabekir Educational Faculty, Department of Musical Education" with regard to their courses of principal musical instrument and the efficiency utilization for purpose of the principal instrument training program based on the views of the students and instructors are determined and evaluated.

In this study, the scores of success of the students in their courses of principal musical instrument are determined by midterm and final tests given to them. The views of student and those of instructors with regard to above mentioned courses were recorded through questionnaires

The degree of suitability and efficiency of the instrument training program are determined through findings obtained by analyzing data collected to reflect the views of the students and instructors.

Via the questionnaires conducted in this research, views of sixty five students (thirty girl students and thirty five boy students) taking courses of principal musical instrument in the first, second, third, and fourth grades of the Department of Musical Education, A.U. K.K.E.F., during the academic calendar of 1995-1996; and also views of six instructors (two female and four male) teaching in the first, second, third, and fourth grades of the Department of Musical Education, were obtained.

Statistical analyses were conducted on the data collected via these measurement tools, and hypotheses developed in this research were tested against the findings obtained in these analyses.

In this study, it was concluded that the training of the first grade students in the Department of Musical Education, A.U.K.K.E.F., can be qualified as "sufficient training"; and the training of those in the second, third, and fourth grades can be qualified as "valid training".

According to the views of the students and instructors in the Department of Musical education, the musical instrument training is fairly suitable for the purposes of the Department.

It was concluded in this research that the first grade of the training program was realized with a "sufficient training level" and 73 % of the students were successful; the second, third, and fourth grades of the training

program were realized with “valid train levels” and 55 % of the students were succesful. The principal musical instrument teaching programme fulfils the “valid” learning of all the four clases.And in all grades 60 % of the students were found succesful.

Based on these results it becomes necessary that the principal instrument training program in the Department of Musical Education, A.U. K.K.E.F. should be rendered more efficient and necessary measures could possibly be taken towards this end.

ÖNSÖZ

İnsanın diğer canlı varlıklardan ayrılan en belirgin yapısal özellikleri, dik yürüebilmesi, ellerini alette kullanması, kullandığı aletle belirli davranışlarda (üretimde) bulunması, davranışlarının farkında ve bilincinde olarak, planlı davranış gösterebilme ve kazanabilme özelliğine sahip olmasıdır.

Planlı davranışlar, insanı, kazandırılacak davranışların önceden programlanmasının mümkün ve gerekli olduğu düşüncesi ve çabasına götürür. Bu çabalar belli kurumlarda gerçekleştirilir. Hiçbir öğretim kurumu planlı davranışlar kazandırmaya dönük programlarını değerlendirmeksizin sağlıklı geliştiremez.

Günümüz yükseköğretim kurumlarında davranış kazandırma süreçlerinin geliştirilmesinde eğitim-öğretim programlarının değerlendirilmesi büyük önem taşır.

Bu araştırma, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Eğitim Bölümü öğrencilerinin Ana Çalgı dersine ilişkin başarıları ile öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerinden hareketle ana çalgı öğretim programlarının değerlendirilerek geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla yapılmıştır.

Araştırma boyunca çalışmalarımı sürekli yönlendiren ve inceleyen, etkili yardımlarını esirgemeyen ve çok yönlü katkıları ve önerileriyle her zaman destek olan danışmanım sayın Prof. Dr. Ali UÇAN'a teşekkür ederim. Doktora öğrenimim boyunca sürekli yardımlarını gördüğüm diğer danışman hocalarım Prof. Dr. Nihal ÖREN'e ve Prof. Dr. Muhittin AŞKIN'a da teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Tezin istatistiksel çözümlerinde yardımlarını aldığım Yrd. Doç. Salih ÇELEBİ ve Oğuzhan AKYILMAZ'a, ayrıca katkılarını gördüğüm Arş. Gör. Can KARAHAN'a, Uzm. Halis ALAR'a, K.K.E.F. Müzik Bölümü'ndeki öğretim elemanı arkadaşlarıma, çalışmalarım boyunca bana güç veren, destek olan sevgili-özverili eşim Dr. Cevdet BECERİK'e ve sevgili öğrencilerime teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Gülgün BECERİK

Erzurum - 1997

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No:</u>
ÖZET	i
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar DİZİNİ	viii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
I.1.Kuramsal Çerçeve	4
I.1.1.Öğretim Programı	4
I.1.2.Müzik Öğretim Programı	6
I.1.3.Program Değerlendirme	8
I.1.4.Müzik Eğitiminde Program Değerlendirme	10
I.2.Problem	10
I.2.1.Araştırmanın Amacı ve Önemi	10
I.2.2.Problem Durumu	11
I.2.3.Ana Problem	12
I.2.4.Alt Problemler	13
I.2.5.Hipotezler	13
I.2.6.Sayıtlar	13
I.2.7.Sınırlılıklar	14
I.2.8.Tanımlar	15
I.2.9.Kısaltmalar	15
İKİNCİ BÖLÜM	16
İLGİLİ ARAŞTIRMA VE YAYINLAR	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	20
YÖNTEM VE TEKNİKLER	20
3.1.Araştırmanın Yöntemi	20
3.2.Evren ve Örneklem	20
3.3.Veritoplama Araçları	22
3.4.Verilerin Çözümlemesi	24
3.5.Kullanılan Ölçütler	25

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	26
BULGULAR VE YORUMLAR	26
4.1.A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Ana Çalgı Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	26
4.2.1.A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü Ana Çalgı Öğrencilerinin Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	32
4.2.2.A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitim Bölümü Ana Çalgı Öğretim Elemanlarının Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	56
4.3.A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü Ana Çalgı Öğretim Programının Etkililik ve Amaca Hizmet Etme Derecesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	68
4.4. A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitim Bölümü Ana Çalgı Öğretim Elemanlarının ve Öğrencilerinin Ortak Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	70
BEŞİNCİ BÖLÜM	71
SONUÇ VE ÖNERİLER	71
5.1.Sonuçlar	71
5.2.Öneriler.....	73
KAYNAKLAR	75
ÖZGEÇMİŞ	80
EKLER	81
EK 1 Anket İzin Belgesi	82
EK 2 Anket 1 (Öğrenci Formu)	83
EK 3 Anket 2 (Öğretim Elemanları Formu)	90
EK 4 A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü Programı	97
EK 5 A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü Ana Çalgı Ders Tanımları	101
EK 6 A.Ü.K.K.E.F Öğrenci Klavuzu	107
EK 7 A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü Ana Çalgı Öğrenci Başarı Puanları (Notları)	108

TABLOLAR DİZİNİ

Sayfa No:

Tablo 3.1. Ana Çalgı Öğrencileri Örneklem Grubu Dağılımı (Sınıflara ve Cinsiyete Göre)	21
Tablo 3.2. Ana Çalgı Öğretim Elemanları Örneklem Grubunun Dağılımı (Çalgılara ve Cinsiyete Göre)	22
Tablo 4.1. 4. Sınıfların 4 Yıldaki Ana Çalgı Başarı Düzeyleri Aritmetik Ortalamaları.....	26
Tablo 4.2. 3.Sınıfların 3. Yıldaki Ana Çalgı Başarı Düzeyleri Aritmetik Ortalamaları.....	27
Tablo 4.3. 2. Sınıfların 2. Yıldaki Ana Çalgı Başarı Düzeyleri Aritmetik Ortalamaları.....	27
Tablo 4.4. 1. Sınıfların Ana Çalgı Başarı Düzeyleri Aritmetik Ortalamaları.....	28
Tablo 4.5. 1.,2.,3.,4.Sınıfların Ana Çalgı Başarı Düzeyleri Aritmetik Ortalamaları.....	28
Tablo 4.6a. Sınıfların 1. Sınıftaki Ana Çalgı Başarılarının Karşılaştırılması.....	29
Tablo 4.6b. Sınıflararası Ana Çalgı Başarı Farklarının Karşılaştırılması	29
Tablo 4.7a. Sınıfların 2. Sınıftaki Ana Çalgı Başarılarının Karşılaştırılması.....	30
Tablo 4.7b. Sınıfların 2. Sınıftaki Ana Çalgı Başarılarının Karşılaştırılması.....	30
Tablo 4.8a. Sınıfların 3. Sınıftaki Ana Çalgı Başarılarının Karşılaştırılması.....	30
Tablo 4.8b. Sınıflararası Ana Çalgı Başarı Farklarının Karşılaştırılması	31
Tablo 4.2.1.1. Ana Çalgı Öğrencilerinin Kendi Görüşlerine Göre Mezuniyet Sonrasına Yönelik Amaçları	32
Tablo 4.2.1.2. Ana Çalgı Öğrencilerinin Kendi Görüşlerine Göre Ana Çalgı Derslerinde Verilen Ödevleri Hazırlama Dereceleri	34
Tablo 4.2.1.3. Öğrencilerinin Kendi Görüşlerine Göre Ana Çalgı Derslerinde Yapılan Uygulamalarda Zorlanma Dereceleri.....	36
Tablo 4.2.1.4. Ana Çalgı Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Ana Çalgı Derslerine Olan İlgi Dereceleri.....	37
Tablo 4.2.1.5. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Bölümdeki Ana Çalgı Dersliklerinin Sayıca Yeterlilik Derecesi.....	39
Tablo 4.2.1.6. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Bölümdeki Öğrenci Çalışma Odalarının Sayıca Yeterlilik Derecesi	40

Tablo 4.2.1.7. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre, Bölümdeki Ana Çalgıların Sayıca Yeterlilik Derecesi.....	41
Tablo 4.2.1.8. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Dersi İçin Ayrılan Haftalık Ders Saatinin Yeterlilik Derecesi	43
Tablo 4.2.1.9. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Dersinin Ana Çalgı Öğretim Programındaki Esaslara Uygun Yürütülebilme Derecesi.....	44
Tablo 4.2.1.10. Ana Çalgı Öğrenci Görüşlerine Göre Bölümün Sahip Olduğu Araç-Gereç ve İnsan Kaynağının Ana Çalgı Öğretiminin Amaçlarını Gerçekleştirmede Etkilili Kullanılma Derecesi.....	46
Tablo 4.2.1.11. Ana Çalgı Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Ana Çalgı Çalışma Saatlerini Planlama Derecesi	47
Tablo 4.2.1.12. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Bölümde Verilmekte Olan Ana Çalgı Öğretiminin Çevrenin Müzik İhtiyacını Karşılatabilmedeki İşlevsellik Derecesi	48
Tablo 4.2.1.13. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Öğretim Faaliyetlerinin Ana Çalgı Dersi Amaçlarına Hizmet Etme Derecesi	50
Tablo 4.2.1.14. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Dersi Amaçlarında Öngörülen Davranışları Kazanabilme Dereceleri	51
Tablo 4.2.1.15. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Dersi Konularının Düzeylerine Uygunluk Derecesi	52
Tablo 4.2.1.16. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Ders Konularının Kolaydan Zora, Basitten Karmaşığa, Somuttan Soyuta Düzenlenme Derecesi	53
Tablo 4.2.1.17. Ana Çalgı Öğrenci Görüşlerine Göre Ana Çalgı Derslerinde Amaçlara Ulaşılma Derecesi	55
Tablo 4.2.2.1. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Bölümdeki Ana Çalgı Dersliklerinin Sayıca Yeterlilik Derecesi.....	56
Tablo 4.2.2.2. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Bölümdeki Öğrenci Çalışma Odalarının Sayıca Yeterlilik Derecesi	57
Tablo 4.2.2.3. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Bölümdeki Ana Çalgıların Sayıca Yeterlilik Derecesi.....	58
Tablo 4.2.2.4. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Bölümdeki Ana Çalgı Dersi İçin Ayrılan Haftalık Ders Saatinin Yeterlilik Derecesi.....	58

Tablo 4.2.2.5. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Ana Çalgı Derslerinin Ana Çalgı Öğretim Programındaki Esaslara Uygun Yürütülebilme Derecesi	59
Tablo 4.2.2.6. Ana Çalgı Öğretim Elemanları Görüşlerine Göre Ana Çalgı Dersinin İşleniş Şekli	59
Tablo 4.2.2.7. Ana Çalgı Öğretim Elemanı Görüşlerine Göre Bölümün Sahip Olduğu Araç Gereç ve İnsan Kaynağının Ana Çalgı Öğretiminin Amaçlarını Gerçekleştirmede Etkili Kullanılma Derecesi	60
Tablo 4.2.2.8. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Ders Programları ve Uygulamalarına Yönelik Olarak Diğer Müzik Eğitimi Bölümlerinde Yapılan ve Yürütülen Çalışmalardan Haberdar Olunma Derecesi	61
Tablo 4.2.2.9. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Derslerinde Kazandırmayı Düşündükleri Amaçların Öğrenci ihtiyaçlarına Uygunluk Derecesi	62
Tablo 4.2.2.10. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Dersinin Mevcut İçeriği (Muhtevası) İle Derslerin Öngörülen Amaçlarına Ulaşabilme Derecesi	62
Tablo 4.2.2.11. Öğretim Elemanlarına Göre Bölümde Verilmekte Olan Çalgı Öğretiminin Çevrenin Müzik İhtiyacını Karşılatabilmedeki İşlevsellik Derecesi	63
Tablo 4.2.2.12. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Öğretim Faaliyetlerinin Ana Çalgı Dersi Amaçlarına Hizmet Etme Derecesi	64
Tablo 4.2.2.13. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Öğrencilerin Ana Çalgı Dersi Amaçlarında Öngörülen Davranışları Kazanabilme Dereceleri	64
Tablo 4.2.2.14. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Dersi Konularının Öğrenci Düzeyine Uygunluk Derecesi	65
Tablo 4.2.2.15. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Bölümlerinde Ana Çalgı Dersi ile İlgili Mesleki Toplantılar Düzenleme Derecesi	66
Tablo 4.2.2.16. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Ders Konularının Kolaydan Zora, Basitten Karmaşığa, Somuttan Soyuta Düzenlenme Derecesi	66
Tablo 4.2.2.17. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Kendilerinin Ana Çalgı Dersinin Gereklere Açısından Öğrencilerini Tanıma Dereceleri	67

Tablo 4.2.2.18. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Derslerinde Amaçlara Ulaşılma Derecesi	68
Tablo 4.3.1. Ana Çalgı Dersinde Başarılı Öğrenci Yüzdeleri ve Aritmetik Ortalamaları.....	68
Tablo 4.3.2. Ana Çalgı Öğretim Programının Ana Çalgı Dersi Amaçlarına Hizmet Etme Derecesine İlişkin Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşlerinin Yüzdeleri ve Aritmetik Ortalamaları.....	69

I.BÖLÜM

GİRİŞ

“İnsan” olmanın ilk koşulu öğrenme çabası içinde olmaktır. Bu çaba insanoğlu varolduğu günden bugüne kadar gerek ihtiyaçlarını karşılayabilmek, gerekse doğayı kontrol altına alabilmek amacıyla “Bu nedir?” biçiminde sorduğu sorularla başlayıp bilimsel araştırma yapan bilim adamlarının araştırmacı sorularına kadar uzanarak süregelmektedir.

Okul çağındaki bir çocuğun sürekli soru sorma isteği, gerçeği öğrenme ve araştırma çabası, tahmin yürütme ve tahminlerinin doğruluk derecesini sınaması, kendi yeteneklerinin ve gücünün sınırlarını bilmesi ve içinde yaşadığı çevresel koşulları incelemesi onun “insanlık” niteliklerini geliştirir (Bilen, M., 1983, s. 1).

Her insan bazı özelliklerle donanık bir organizma olarak belli bir toplum ve kültür içine doğmakta ve toplumda oluşup gelişmektedir. Bireyin içinde yaşadığı kültürdeki özellikleri kazanmasına kültürlenme denilmektedir (Ertürk, 1994, s. 7). Kültürlenmenin bir maksat için meydana getirilen biçimi ise eğitimidir.

Eğitime, insan davranışlarının şekillenmesinde örgün ve yaygın biçimiyle önemli bir role sahip olan, kuşaklararası bilgi v.b. birikimlerin aktarılmasını sağlayan planlı, örgütlü, hesaplı yani istendik davranışları bireylere kazandıran bir kurumdur da denilebilir (Güvenç, B., 1974, s. 134). Başka bir açıdan bakılarak belirtildiği gibi; “eğitim insanoğlunun bugünkü ve yarınki yaşamına bir müdahaledir” ve bundan dolayı çok çeşitli eğitim anlayışları geliştirilmiştir (Hesapçioğlu, 1988, s. 15).

Bunlardan birkaçını verecek olursak, eğitim, “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” olarak tanımlanmaktadır (Ertürk, 1994, s. 12). Bir başka açıdan eğitim genel anlamıyla, insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci” olarak tanımlanmaktadır (Fidan ve Erden, 1986, s. 5). Bunların yanısıra eğitim,

“bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma”, “bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli davranışlar kazandırma” veya “bireyin davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme yada geliştirme” süreci olarak da tanımlanabilmektedir (Uçan, 1989-1990, s. 51; 1992-93a, s.1.).

Toplumları oluşturan bireyleri biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme ve geliştirmede en etkili süreçlerin başında kuşkusuz eğitim gelmektedir (Uçan, 1983a, s. 36; 1987a, s.318). Bu süreçte eğitimin üç ana boyutundan biri olan “sanat eğitimi” eğitimin, “müzik eğitimi” sanat eğitiminin “çalıcı eğitimi” de müzik eğitiminin temel boyutlarından biridir (Uçan, 1980a, s. 19; 1980b, s. 8).

Sanat eğitimi, sanatsal etkinlik ve etkileşimler yolu ile bireyin yaratma güdüsünü doyurmaya, estetik gereksinimlerini karşılamaya, beğeni duygusunu geliştirmeye ve içinde yaşadığı gerçekliğe daha duyarlı duruma getirmeye yöneliktir. Bu bakımdan sanat eğitimi, bireyin bilişsel ve devinişsel yönlerinin yanında, özellikle duyuşsal yönünün gelişmesinde çok önemli rol oynar (Uçan, 1989, s. 179; 1994, s. 35).

Sanat eğitimi, her biri kendi içinde alt dallara ayrılan şu üç ana daldan oluşur (Uçan, 1984, s. 306).

- 1.Fonetik sanatlar eğitimi,
- 2.Plastik sanatlar eğitimi,
- 3.Dramatik sanatlar eğitimi.

Bu üç ana daldan sese biçim veren fonetik sanatlar eğitimi denilince hemen akıla müzik eğitim gelir.

Müzik eğitimi, “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma ya da bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma veya bireyin müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak

değiştirme yada geliştirme sürecidir” (Uçan, 1988, s. 312; 1990, s. 30-31; 1992-93a, s.1; 1995, s. 107).

Bu tanımdan hareketle yapılan belirlemeye göre “müzik eğitimi, aslında bir bütün olmakla birlikte, çeşitli kollara ve her bir kol içinde çeşitli dallara ayrılır. Çünkü müzik eğitimi, ağırlıklı olarak kapsanan temel davranış ve içerik, kullanılan araç gereç, izlenen yöntem ve teknik gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süre bakımından, kendi içinde çeşitlilik gösterir ve her bir çeşide bağlı olarak değişik biçimlerde adlandırılır. Ancak, kolu ve dalı, kapsam ve içeriği, araç ve gereci, yöntem ve tekniği, ortam ve düzeyi, aşaması ve süresi ne olursa olsun müzik eğitimi temelde, genel, özengen (amatör), mesleksel (profesyonel) olmak üzere üç ana amaca yönelik olarak düzenlenip gerçekleştirilir. Ve bu üç ana amaçtan daha çok hangisine yönelik ise ona göre bir nitelik kazanır”.

“Müzik eğitiminin üç ana türünden biri olan *genel müzik eğitimi*, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program ayırımı gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir “insanca yaşam”, için gerekli asgari ortak genel müzik kültürü kazandırmayı amaçlar” (Uçan, 1990, s. 31-32).

Özengen müzik eğitimi (amatör müzik eğitimi): Müziğe ya da müziğin herhangi bir dalına amatörce ilgili, istekli olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp, geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar (Uçan, 1990, s. 34-35).

Mesleksel müzik eğitimi (profesyonel müzik eğitimi): Müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ya da birikimi kazandırmayı amaçlar (Uçan, 1990, s. 35-36).

Gerek genel ve gerekse mesleki müzik eğitiminin, daha da özeli müzik öğretmenliği eğitimin önemli ve vazgeçilmez bir boyutu olan çalgı eğitimi (Yıldız, N., 1986, s.3) "bireye çalgı öğretimi veya çalgılı öğretim yolu ile belirli çalgısal alışkanlıklar kazandırma veya bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yolu ile belirli çalgısal değişiklikler oluşturma süreci" olarak tanımlanabilir.

Çalgı eğitimi, çalgı öğrenmeyle ilgili karmaşık davranış örüntülerini içeren bir faaliyettir. Bu nedenle çalgı eğitimi planlı ve programlı bir eğitim sürecini zorunlu kılar. Bu süreç içindeki başarı durumlarının istenilen düzeye ulaşması ise daha çok eğitim programlarının değerlendirilmesi ve geliştirilmesi ile gerçekleşir.

I.1.Kuramsal Çerçeve

Genelde çalgı, özelde ise ana çalgı öğretim programının değerlendirilmesine yönelik olan bu çalışmada, öğrencilerin ana çalgı başarıları ile ana çalgı öğretiminin önemli iki ögesini oluşturan ana çalgı öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri ele alınmaktadır. Bütün bunlar, öğretim programı, müzik öğretim programı, program değerlendirme ve müzik eğitiminde program değerlendirme kavramları çerçevesinde anlam kazanmaktadır. Bu nedenle söz konusu kavramlardan oluşan, temel kuramsal çerçeveyi belirlemekte yarar vardır.

Çalgı öğretim programı ile ilgili temel kuramsal çerçeveyi oluşturan söz konusu kavramların tanım ve açıklamaları şu şekilde belirtilmektedir.

I.1.1.Öğretim Programı

Genelde öğretim programı, eğitim programının ayrılmaz bir parçasını ve en önemli ögesini oluşturur. Öğretim programı değişik kaynaklarda şöyle tanımlanmaktadır: "Bir okulu bitirmek ya da uzmanlaşmak için okunması gereken ders ve konuları kapsayan programdır" (Oğuzkan, 1974, s. 134). "Genellikle belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları

doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır” (Varış, 1991, s. 18).

Öğretim programının planlanması, onu oluşturan alt kategorilerin (derslerin) planlanması sonunda gerçekleştirilir. Diğer anlamı ile, farklı alanlarda öğrenciye kazandırılması gereken bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışların ayrı ayrı belirlenip, öğretilme işlemlerinin planlanması ile öğretim programı hazırlanabilir.

Bugünkü anlamıyla öğretim programı, “öğrenci davranışlarında istenilen değişimler oluşturmak maksadıyla ayrıntılı olarak yapılan planlama sonunda ortaya çıkan plan ve bu planın uygulamadaki görünümüdür” (Uçan, 1982-1983, s.14).

Öğretim programları şu öğelerden oluşur (Uçan, 1982-83, s. 15-18).

1.Eğitim programının amaçları doğrultusunda belirlenen o alanla ilgili öğretim hedefleri,

2.Alanla ilgili belirlenen öğretim hedeflerinin her birinin analiz edilmesiyle oluşan ve ilgili hedefin altında yer alan gözlenebilir ve ölçülebilir nitelikteki hedef davranışlar,

3.”Öğretim sürecinde hedefler ve hedef davranışlarla kenetli olarak ele alınması, üzerinde durulması veya işlenilmesi istenilen içerik-üniteler ve konular” (Uçan, 1992-93a),

4.Hedef davranışları öğrenciye kazandırmak için, öğrencilerin gerekli yaşantıları geçirmesine olanak sağlamak üzere hazırlanıp düzenlenen yöntem, malzeme ve etkinliklerden oluşan öğrenme-öğretme durumları,

5.Öğrencinin hedef davranış kazanıp kazanmadığını, davranışları kazanmadaki eksiklik, yanlışlık ve güçlükler ile öğretme sürecindeki yetersizlikleri belirlemek için gerekli olan verileri elde etmek amacıyla hazırlanan araçlar ve bunların uygulanmasını öngören sınav-ölçme durumları,

6.Sınama-ölçme durumları sonucunda elde edilen verilerin bir ölçüte vurularak hedef davranışların, dolayısıyla hedeflerin gerçekleştirilme oranları ile öğretme-öğrenme sürecindeki eksiklik, yanlışlık ve güçlüklerin belirlenmesini içeren değerlendirme işlemleri.

I.1.2.Müzik Öğretim Programı

Müzik öğretimi, “öğrenciyi kendisi için hazırlanmış olan çevrenin öğeleriyle etkileştirerek davranışında müzikle ilgili istendik değişmeyi gerçekleştirmeye yönelik öğrenme yaşantısı oluşturma süreci” diye tanımlanabilir. Bu tanıma göre, müzik öğretim programı, “müzik öğretiminin önceden tasarlanan ayrıntılı planı ve bu planın uygulamadaki görünümüdür” (Uçan, 1988, s.314-315).

Bir müzik öğretim programı şu ana öğelerden oluşur (Uçan, 1994a, s.55-57):

1.Hedefler; “müzik öğretimiyle öğrencilere kazandırılmak ya da onlarda geliştirilmek istenen özelliklerdir. Hedefler, saptanma düzeylerine göre “uzak”, “genel” ve “özel”; saptanma aşamalarına göre “aday”, “olasıl” ve “kesin”; ilişkin oldukları davranış türlerine göre “devinışsel”, “bilişsel” ve “duyuşsal” olmak üzere, değişik boyutlarda sınıflandırılabilir.”

2.Hedef Davranışlar; müzik öğretim programında yer alan hedeflerin “çözömlenerek gözlenip ölçülebilir öğrenci davranışlarına dönüştürölmesiyle ortaya çıkan, o hedefle ilgili kritik davranışlardır. Kritik davranış “hedefle kesinlikle ilgili bulunan ve tek başına gözlenmiş olması hedefe ulaşıldığının sınırlı bir kanıtını oluşturan davranış”tır (Tekin, 1980, s.77). Hedef davranışlar ilişkin olduğu hedefin altında sıralanır. Böylece her hedefin, en az iki kritik davranıştan oluşan bir “hedef davranışlar takımı” olur”.

3.İçerik / Konular; “müzik öğretim programında yer alan hedefler ve hedef davranışlarla kenetli veya iç-içe olarak ele alınması, üzerinde durulması veya işlenilmesi istenilen bilgiler. Bunlar programda üniteler, ünite adları, konular, konu adları veya konu başlıkları biçiminde yer alır” (Uçan, 1992-93a).

4.Öğretme Durumları; "öğrencilerin müzik eğitim programında kapsanan hedef davranışları kazanmaları için gerekli öğrenme yaşantılarını geçirmelerine olanak sağlamak üzere hazırlanıp düzenlenen ve ayarlanan çevredir".

Müzik öğretimi durumlarında, öğreticinin başlıca görevleri şunlardır (Uçan, 1988, s. 316);

- a."Öğrenciyi öğrenmeye hazırlama,
- b.Öğrenciye yol gösterme, ipuçları verme,
- c.Öğrencinin öğrenmeye katılımını sağlama,
- d.Öğrenciye pekiştireçler verme, öğrenmeyi pekiştirme,
- e.Öğrenciye, öğrenmenin sonucuna ilişkin bilgi verme,
- f.Öğrencinin öğrenme eksikliklerini giderme, yanlışlıklarını düzeltme ve öğrenemediklerini yeniden öğretme,
- g.Öğrenciye öğrendiği davranışın kullanımına ve yaşama geçirimine ilişkin örnekler verme, uyarı, öğüt ve önerilerde bulunma" (Uçan, 1982-1983, s. 16).

5.Sınama-Ölçme-Durumları; "öğrencilerin hedef davranışları kazanıp kazanmadığını, bunları kazanmada ya da öğrenmede eksiklik, yanlışlık ve güçlükleri olup olmadığını belirlemek için gerekli verileri elde etme amacıyla hazırlanıp düzenlenen çevredir".

Sınama durumlarında sınavıcının başlıca görevi, "öğrencinin gözlenip ölçülmek istenen davranışı gösterebilmesini olanaklı kılacak biçimde çevreyi hazırlama-düzenleme-ayarlama ve böylece öğrenci ile çevresi arasında gerekli etkileşimi sağlama"dır.

6.Değerlendirme İşlemleri; "sınama durumlarında elde edilen ölçme sonuçlarını hedeflerde kapsanan ya da onunla birlikte başka ölçütlerle karşılaştırarak öğrenci, öğretim, program ve öğretmen hakkında yargıya varma sürecidir".

“Bir müzik öğretim programında, yönelik olduğu maksada göre şu üç tür değerlendirme yapılır;

a.Tanıma-yerleştirmeye yönelik değerlendirme

b.İzleme-biçimlendirmeye yönelik değerlendirme,

c.Düzyey belirleme-değer biçmeye yönelik değerlendirme (Uçan, 1994, s. 57).

“Bu değerlendirmelerin ilki öğretim başlangıcında, ikincisi öğretim sürerken, üçüncüsü ise öğretim bitiminde yapılır. Tanıma-yerleştirmeye yönelik değerlendirmede, öğrencinin, programın ön koşulu niteliğindeki giriş davranışlarına sahip olma derecesi ve hedef davranışlardan öğrencilerce önceden kazanılmış olanlar olup olmadığı belirlenir. Öğrencilerin kümelenmesi ve programa yerleştirilmesi, hedef ya da hedef davranışların kesinleştirilmesi, öğretim başlangıç noktasının saptanması ve öğrenci düzeyine göre ayarlanması bu belirleme sonuçlarına göre yapılır. İzleme - biçimlendirmeye yönelik değerlendirmede öğrencilerin hedefler ya da hedef davranışlar doğrultusundaki öğrenme eksiklik, yanlışlık ve güçlükleri belirlenir. Eksikliklerin giderilmesi, yanlışlıkların düzeltilmesi ve güçlüklerin ortadan kaldırılması bu belirleme sonuçlarına göre yapılır. Bu nedenledir ki, bu değerlendirme, öğretim sürecinin ya da öğretme durumlarının bir parçası olarak da görülebilir. Düzyey belirleme değer biçmeye yönelik değerlendirmede öğrencilerin hedeflere ya da hedef davranışlara erişme derecesi, yani hedefler doğrultusundaki öğrenme düzeyi belirlenir. Bu belirleme sonuçlarına bakılarak öğrenci, öğretmen, öğretim ve program hakkında yargılarda bulunulur” (Uçan, 1994a, s. 57).

1.1.3.Program Değerlendirme

Program değerlendirme, gözlem ve çeşitli ölçme araçları ile eğitim programlarının etkililiği hakkında veri toplama, elde edilen verileri programın etkililiğinin işaretçileri olan ölçütlerle karşılaştırıp yorumlama ve programın etkililiği hakkında karar verme sürecidir”.

“Eğitim s¼recinde değerlendirme genellikle iki amaca y¼neliktir:

1.”öğrencilerin başarılarını değerlendirerek bir dersin hangi öğrenciler tarafından tekrar edilmesi gerektiğine karar vermek”,

2.”Eğitim programlarının etkililiği hakkında yargıda bulunmak ve programdaki aksaklıkların, programın hangi öğe ya da öğelerinden kaynaklandığını belirleyerek gerekli d¼zeltmelerin yapılmasına olanak sağlamak” (Erden, 1995, s.10).

Varış, program geliştirme s¼recindeki en önemli alt sistemlerden biri olan değerlendirmeyi şu şekilde vurgulamaktadır.

“Geliştirme s¼recini y¼nlendiren ve bu s¼recin devamlılığını sağlayan değerlendirmeye, temelde, program geliştirmenin başlangıcından sonucuna değin, s¼rekli biçimde s¼reęle, adeta kaynaşık olarak yer verilir” (Varış, 1991, s.19).

Program geliştirmede en önemli halkalardan biri olan değerlendirme işiğinde program d¼zeltilerek geliştirilir; program adeta kendisini onararak yenileştirir.

Ert¼rk, program değerlendirme ęabalarında g¼zlenebilen yaklaşımları

- 1.Yetişek tasarısına bakarak,
- 2.Ortama (gizil ve muhtemel uyarıcılar d¼zenine) bakarak,
- 3.Başarıya bakarak,
- 4.Erişiye bakarak,
- 5.ğrenmeye bakarak,
- 6.¼r¼ne bakarak,

olmak üzere altı ana grupta toplamakta (Ert¼rk, 1994, s. 114-115) ve dolayısıyla bir programın bu yaklaşımlardan özelliğine en uygun biriyle değerlendirilebileceğini belirtmekte veya belirtmiş olmaktadır (Uçan, 1992-93b).

I.1.4.Müzik Eğitiminde Program Değerlendirme

Müzik eğitiminde program değerlendirme “müzik eğitim programına ilişkin bilgi, veri ve/veya ölçümleri ilgili ölçütlerle karşılaştırarak müzik eğitim programı hakkında yargıya varma sürecidir” (Uçan, 1992-93b).

“Görgül yolla müzik eğitiminde program değerlendirme müzik eğitim-öğretim programının uygulanmasıyla / denenmesiyle öğrenci davranışlarında hedefler doğrultusunda oluşturulan değişimleri yansıtan ölçümleri, hedeflerde kapsanan ölçütlerle karşılaştırarak programın sağlamlığı ve etkililiği hakkında yargıya varma evresidir” (Uçan, 1984, s. 311; 1988, s. 323).

I.2.Problem

I.2.1.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Eğitim Bölümü öğrencilerinin ana çalgı başarıları ile öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinden hareketle ana çalgı öğretim programının değerlendirilerek geliştirilmesine katkıda bulunmaktır.

Araştırmanın bu ana amacı doğrultusunda alt amaçları ise şöyle sıralanmaktadır:

1.Müzik Eğitim Bölümü öğrencilerinin ana çalgı derslerine ilişkin yarıyıl sonu başarı düzeylerini saptamak,

2.Müzik Eğitim Bölümü ana çalgı öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin çalgı öğretim programına ilişkin görüşlerini saptamak.

3.Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğrenci başarıları ile öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinden hareketle ana çalgı öğretim programının etkililik ve amaca hizmet etme derecesini saptamak.

Araştırma, bir yandan A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğretim programının geliştirilmesine ve Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğrencilerinin başarı düzeylerinin arttırılmasına katkıda bulunmayı, diğer

yandan model olarak, bu konuda yapılacak yeni çalışmalara yönelik ipuçları vermeyi amaçlaması bakımından önem taşımaktadır.

1.2.2.Problem Durumu

Türkiye’de “müzik öğretmeni yetiştirme” süreci 73 yıl önce başlamış, bu süreç içinde birçok program tasarısı uygulamaya konulmuştur. Çağdaş Türk Müzik Eğitimi sistemi içerisinde henüz çok yeni bir kurum olmakla birlikte belirli bir yere sahip olan A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü de 1992-1993 öğretim yılında bu sürece katılmıştır.

Türkiye’de “müzik öğretmeni yetiştirme” süreci 73 yıl önce Ankara’da kurulan Musiki Muallim Mektebi’nde başlamıştır. Bu kurumun aynı zamanda ve giderek yalnızca sanatçı yetiştiren bir yapıya dönüştürülmesi üzerine bu okul 1937-1938 eğitim yılında Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü’nde açılan Müzik Şubesi’ne aktarılmış ve müzik öğretmeni yetiştirmeye burada devam edilmiştir. Bunun yanısıra ayrıca 1942-1947 yıllarında Hasanoğlan Yüksek Öğretim Köy Enstitüsü Güzel Sanatlar Kolu’nda müzik öğretmeni yetiştirme çabasında bulunulmuştur. Daha sonra 1974-1975’deki bir öğretim yıllık denemenin ardından 1978-1979 eğitim yılından itibaren sırasıyla Dört Yıllık Eğitim Enstitüsü ile Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümlerine, 1982’de bugünkü Eğitim Fakültelerine bağlı Müzik Eğitimi Bölümlerine gelinmiştir. Bu bölümler 1990’lı yıllarda Türkiye’nin “müzik öğretmeni yetiştirme” ihtiyacını karşılayan başlıca yükseköğretim kurumlarıdır (Uçan, 1982, s.5-6; 1983; s.37; 1986 s.123; 1987, s.535-545; 1988, s.470-471).

Geçen 73 yıllık süreç içinde başlangıçtan günümüze değin müzik öğretmeni yetiştirmeye ilişkin birçok program tasarısı uygulamaya konulmuştur (Uçan, (1982), 1996, s.4-5). Bu tasarılar bir takım değişiklikler ve geliştirmeler sonucunda günümüzdeki durumunu almıştır.

Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitim Bölümleri Müzik Alanı Programı, esas olarak müzik kuramları, ses ve çalgı öğretim programından oluşur. Bunlar arasında yer alan çalgı öğretim programı önemli işlevlere sahiptir.

Çalgı öğretiminin yapılmadığı durumlarda, müzik öğretmeni yetiştirme süreci eksik ve yetersiz kalır ya da yeterince sağlam ve tutarlı olmaz. Bu nedenle bölüm programları içerisinde çalgı öğretim programı büyük önem taşır.

Müzik Eğitimi Bölümleri çalgı öğretim programı genellikle şu dört ana başlık içerisinde yürütülmektedir.

1. Ana çalgı eğitimi,
2. Yardımcı çalgı eğitimi,
3. Temel çalgı eğitimi,
4. Okul çalgı eğitimi.

Çalgı eğitiminin önemli boyutlarından biri olan “ana çalgı eğitimi ve öğretimi” kapsamına giren çalgılar şu şekilde sınıflandırılabilir:

- a. Yaylı çalgılar (keman, viyolo, viyolonsel, kontrbas).
- b. Tuşlu çalgılar (piyano),
- c. Mızraplı çalgılar (bağlama, gitar, ud, kanun),
- d. Nefesli çalgılar (fülüt).

Müzik öğretmeni ana çalgı olarak seçmiş ve öğrenmiş olduğu çalgısını meslek hayatı boyunca, bireysel ve toplu müzik yapmada, kendini müzikle ifade etmede öğrencilerinin müzik beğenisini geliştirmede bir vasıta olarak kullanmak durumundadır. Ana çalgı, bu işlevleri yerine getirmesi beklentisiyle müzik öğretmenliği eğitiminde genellikle ilk sırayı almaktadır.

Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitim Bölümleri arasında belirli bir yeri olan A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü ilk aldığı öğrencileri dört yıllık eğitimden geçirerek mezun ederken aynı zamanda çalgı öğretim programına ilişkin ilk ürünlerini de vermektedir. Çalgı öğretim programının ilk ürünleri içinde ana çalgı öğretim programının ürünleri ayrı ve önemli bir yer tutmaktadır. Bunun yanısıra önem taşıyan diğer iki öğeden biri ana çalgı öğretim elemanı diğeri ise ana çalgı öğrencisidir.

1.2.3. Ana Problem

Bu bağlamda araştırmanın ana problem cümlesi şöyledir;

A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitim Bölümü öğrencilerinin ana çalgı başarıları ile öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerinden hareketle çalgı öğretim programının etkililik ve amaca hizmet etme derecesi nedir?

I.2.4.Alt Problemler

1.A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ana çalgılarına ilişkin yarıyıl sonu başarı düzeyleri nedir?

2.Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre ana çalgı öğretimi amaca ne derecede hizmet etmektedir?

3.Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğretim programı, öğrenci başarıları ile öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre ne derece etkilidir?

I.2.5.Hipotezler

Hipotezlerin oluşturulmasında müzik eğitimi ve çalgı eğitimi alanlarındaki araştırmalar ve araştırmacının gözlemleri etkili olmuştur.

1. A.Ü.K.K.E.F.Müzik Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ana çalgı başarıları “geçerli öğrenme” düzeyinde olmaktadır.

2. a. A.Ü.K.K.E.F.Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğretim elemanlarının görüşlerine göre ana çalgı öğretimi amaca büyük ölçüde hizmet etmektedir.

b.Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğrencilerinin görüşlerine göre ana çalgı öğretimi amaca büyük ölçüde hizmet etmektedir.

3. A.Ü.K.K.E.F.Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğretim programı “geçerli öğrenme” düzeyinde ana çalgı başarısı sağlayacak, ana çalgı öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre ise amaca “büyük ölçüde” hizmet edecek derecede etkili olmaktadır.

I.2.6.Sayıtlılar

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde şu sayıtlılara dayanılmıştır.

1.Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğrencilerinin ana çalgı başarıları ana çalgı öğretim programının ürünüdür. Çünkü örnekleme oluşturan öğrenciler ana çalgı derslerinde aldıkları çalgıları ilk kez bu derslerde öğrenmeye başlamışlardır. Seçtikleri ana çalgıyı bu programa girmeden önce öğrenmeye başlamış veya kısmen öğrenmiş öğrenciler bu araştırmayı

oluşturan örneklem grubunun dışında tutulmuştur. Diğer yandan ana çalgı öğretim programı, ilgili ders tanımları çerçevesinde ders içinde izlenen programları, ders dışında yapılan bireysel veya toplu çalışmaları, verilen ev ödevleri ile öğrencilerin ana çalgılarıyla katıldıkları bölüm içi ve bölüm dışı konser etkinliklerini, ana çalgısal müzik dinleme etkinliklerini, öğrencilerin izledikleri ana çalgılarıyla ilgili TV ve radyo programlarını kapsamaktadır.

2.Ana çalgı yarıyıl sonu sınavlarının yeterince geçerli ve güvenilir olduğuna ilişkin uzman kanıları bu araştırma için de geçerlidir. Yarıyıl sonu sınavlarında elde edilen ölçme sonuçlarının yeterince geçerli ve güvenilir oldukları yolundaki uzman kanıları bu araştırma için de geçerlidir.

3.Anket formlarının kapsam geçerliliğinde başvurulan uzmanların kanıları yeterlidir.

4.Ankete alınan öğrenciler, gördükleri ana çalgı öğretimi hakkında görüş ve düşüncelerini belirtme yeterliliğine sahiptirler.

5.Ana çalgı öğretim elemanları ve öğrencileri anketi cevaplandırırken gerçek görüşlerini yansıtmışlardır.

1.2.7.Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitim Bölümü, bu bölümde uygulanan ana çalgı öğretim programı ve bu program çevresinde yürütülen ana çalgı öğretimi ile,

2.Ana çalgı derslerini yürüten öğretim elemanları ile,

3.Ana çalgı derslerini alan fakat seçildiği ana çalgıyı öğrenmeye ilk kez bölümde başlayan öğrenciler ile.

Çünkü seçildiği ana çalgıyı bölüme girmeden önce kısmen de olsa öğrenen veya çalan ya da öğrenmeye-çalmaya başlayan öğrenciler araştırmanın örneklemini dışında tutulmuştur. Bu çerçevede 2 ana çalgı piyano öğrencisi ve tüm 13 ana çalgı bağlama öğrencisi ile 1 ana çalgı bağlama öğretim elemanı araştırmanın dışında kalmıştır.

1.2.8.Tanımlar

Bu araştırmada kullanılan tanımlar şunlardır;

Ana algı: Ana algı dersinde öğretilen algı.

Ana algı dersi: Bölüm programında “Ana algı” adıyla yer alan ders.

Ana algı Öğretim Programı: Ana algı ders tanımlarını, bu tanımlar çerçevesinde ders içinde izlenen programları, ders dışında yapılan bireysel ve/veya toplu ana çalgısal çalışmaları, ana çalgısal ev ödevlerini, ana çalgıyla katılınan bölüm içi ve bölüm dışı konser etkinliklerini, ana çalgısal müzik dinleme etkinliklerini, ana çalgıyla ilgili olarak izlenen TV ve radyo programlarını, her türlü ana çalgısal iletişim ve etkileşim ortamlarını, ana çalgısal ara, yarıyıl sonu ve bütünleme sınavlarını tümüyle kapsayan program (Uçan, 1992-1993a).

Ana algı ğrencisi: Ana algı dersini alan ğrenci.

Ana algı Öğretim Elemanı: Ana algı dersini veren (okutan) ğretim elemanı.

Yarıyıl sonu başarı: Bir yarıyılın sonunda, uygulanmış olan programın ya da o programda kapsanan derslerden her birinin hedefleri doğrultusunda yarıyıl ortasında ve sonunda erişilen öğrenme düzeyini belirleme sınavlarında öğrencinin aldığı ağırlıklı toplam puan.

“Tam ğrenme düzeyi: Bir programın (dersin) hedefleri doğrultusunda erişilen yüzde 90-100 arasındaki öğrenme düzeyi”.

“Yeterli ğrenme düzeyi: Bir programın (dersin) hedefleri doğrultusunda yüzde 70-89 arasındaki öğrenme düzeyi”.

“Geçerli ğrenme düzeyi: Bir programın (dersin) hedefleri doğrultusunda erişilen yüzde 50-69 arasındaki öğrenme düzeyi” (Uçan, 1982, s.26; 1996, s.13).

1.2.9.Kısaltmalar

Bu araştırmada kullanılan kısaltmalar ve karşılıkları şunlardır:

A.Ü. :Atatürk Üniversitesi

K.K.E.F. :Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMA VE YAYINLAR

Bu bölümde, bu araştırmayla ilgili literatür tanıtılmaya çalışılmış, ana çalgı dersleri ve öğretim programlarıyla ilgili yapılan çalışmalar ve araştırmalar incelenmiş ve bu araştırmayla ilgili yönleri bakımından kısaca özetlenmiştir.

Bu araştırma, ağırlıklı olarak öğrenci başarısına ve bunun yanısıra öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine bakarak öğretim programı değerlendirmesidir.

Ertürk, “başarıya bakarak program değerlendirmeyi, program değerlendirme çabalarında gözlenebilen altı ana yaklaşımdan biri olarak nitelendirmektedir” (Ertürk, 1994, s. 114-115). Uçan, Ertürk’ün bu yaklaşıma ilişkin görüşlerini irdelerken “başarıyı sağlayan davranışların değerlendirmeye konu olan programda kazanıldığı veya geliştiği bilindiği takdirde bu başarının program hakkında yargı dayanağı olarak yeterli olduğunu ya da olması gerektiğini” vurgulamaktadır (Uçan, 1992-1993b).

Öte yandan program değerlendirme, “programın bütününe ve öğelerine dönük” olabilmektedir (Uçan, 1992-1993b; Erden, 1995, s.19). Bir başka deyişle “program değerlendirme, programın bütününe, bu bütünü oluşturan ana öğelerden herhangi birine, birkaçına ve her birine yani tüm öğelere ilişkin olarak yapılabilmektedir. Programın ana öğelerine ilişkin değerlendirmelerde, ana öğelerin alt öğelerine de inilebilmektedir (Uçan, 1992-1993b).

Uçan’a, göre; “programın bütününe ilişkin değerlendirmede, programın ürünü olduğu bilinen, anlaşılabilir, kanıtlanan veya saptanan “öğrenci başarısı” ve “başarılı öğrenci yüzdesi”, programın bir bütün olarak genel etkililik ve amaca hizmet etme derecesinin birer göstergesi ve dolayısıyla programın bütünü hakkında birer genel yargı dayanağı olabilmektedir” (Uçan, 1992-1993b).

Rıdvan Süer'in 1980 yılında sonuçlandırdığı ve Doktora Tezi olarak hazırladığı "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Öğretim" başlığı altındaki araştırmada bir boyut olarak çalgı eğitiminin genel niteliği ele alınmış, program, başarıya, erişime ya da programın hedefleriyle tutarlı öğrenmelere bakılarak değil; müzik bölümü öğretim elemanları, son sınıf öğrencileri ve müzik öğretmenlerinin kendilerine yöneltilen ilgili anketlerdeki görüşlerine bakılarak değerlendirilmeye çalışılmıştır (Süer, 1980).

Ali Uçan tarafından 1982 yılında sonuçlandırılan "Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının (Yetişiğinin) Değerlendirilmesi" Doktora Tezinde Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü, müzik alanı birinci yıl yetişiğinin (programının) yapısı, sağlamlık ve etkililik derecesi belirlenmeye çalışılmış, programın yapısını güçlendirmeye, sağlamlılık ve etkililiğini artırmaya yönelik önerilerde bulunularak programın geliştirilmesine katkı sağlamak amaç edinilmiştir.

Araştırmada, müzik alanı birinci yıl yetişek tasarısının eğitimde "yetişek geliştirme esasları"na uygunluk derecesi, müzik alanı birinci yıl yetişiğindeki dersler arasında anlamlı derecede "dayanışıklık" ve "aşamalılık" ilişkileri bulunup bulunmadığı, hedeflerini gerçekleştirme açısından dersler arasında farklar olup olmadığı, öğrencilerin yetişeğe giriş düzeyleri ile yetişekteki öğrenme düzeyleri arasında anlamlı ilişkilerin var olup olmadığı, öğrencilerin yetişeğe giriş düzeylerinin yetişekteki öğrenme düzeylerini ne derecede yordadığı ve müzik alanı birinci yıl yetişiğinin hedeflerini gerçekleştirmedeki etkililik dereceleri incelenmiştir. Bu bağlamda ana çalgı birinci yıl öğretim programlarının değerlendirilmesi de araştırmada kapsamıştır. Araştırmada ana çalgı birinci yıl öğretim programının birinci yarıyıl $\bar{X}=65$, ikinci yarıyıl $\bar{X}=61$ ve tüm yıl $\bar{X}=63$ olmak üzere "geçerli öğrenme"yi sağlar veya gerçekleştirir derecede etkili olduğu görülmüştür (Uçan, 1982-1996).

Nedim Yıldız tarafından 1986 yılında sonuçlandırılan ve Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanan "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yükseköğretim

Kurumlarında Anaçalgı Keman Eğitiminin Programlar Yönünden İncelenmesi” adlı araştırmada, çalgı ve ana çalgı eğitiminin genel niteliği ile keman öğretim program tasarısı öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerine bakılarak incelenmiştir.

Enver Tufan tarafından 1987 yılında sonuçlandırılan ve Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanan “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarında Piyano Eğitimi'nin Programlar Yönünden İncelenmesi” adlı araştırmada piyano öğretim programı incelenmiş, piyano öğretmenlerinin ve son sınıf öğrencilerinin görüş ve önerileri alınarak uygulanmakta olan program değerlendirilmiştir (Tufan, 1987).

Erdal Tuğcular tarafından 1992 yılında sonuçlandırılan ve Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanan “Türkiye’de Müzik Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Bölümlerinde Aldıkları Çalgı Eğitiminin Öğretmenliklerine Yansıması” adlı araştırmada ana çalgı eğitimi de incelenmiş, örnekleme oluşturan müzik öğretmenlerine uygulanan anketlerle sağlanan verilerden, anaçalgılarını müzik derslerinde kullanan müzik öğretmenlerinin oranının % 32 dolayında olduğu belirlenmiştir.

İlknur Özal’ın 1995 yılında Yüksek Lisans Tezi olarak “G.Ü.G.E.F. Müzik Eğitim Bölümü Öğrencilerinin Giriş Yetenek Sınavındaki Başarıları ile Anaçalgı Derslerindeki Başarıları Arasındaki İlişkiler” konulu araştırmasında öğrencilerin bölüme Giriş Yetenek Sınavı’ndaki başarıları ile ana çalgı dersi I. ve II. yarı yıllarındaki başarıları arasında beklenen düzeyde bir ilişki olmadığı saptanmıştır (Özal, 1995).

Efe Akbulut tarafından 1996 yılında sonuçlandırılan “Keman Öğretim Programında Öngörülen Temel Hedeflerin Gerçekleşme Durumu” Doktora Tezi ile A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitim Bölümü keman öğretim programında öngörülen temel hedeflerin gerçekleşme durumu incelenmiştir. Araştırmada, keman öğretim programına ilişkin psiko-motor, bilişsel ve duyuşsal hedef ve davranışların birbirleriyle olan ilişkileri ele alınmış; öğrenim yaşantısı (sınıf düzeyi), cinsiyet ve yaş değişkenlerinin, gerçekleşen hedef ve davranışlar üzerindeki etkileri incelenmiştir. Keman öğretim programında öngörülen

psiko-motor, bilişsel ve duyuşsal hedef ve davranışların büyük ölçüde gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Gürsan Saraç tarafından 1996 yılında sonuçlandırılan “Türkiye’de Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Çalgı Eğitiminin Bir Boyutu Olarak Viyolonsel Öğretim Programlarında Belirlenen Devinişsel Hedefler ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Dereceleri” Doktora Tezi, Türkiye’de Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümleri’nde çalgı eğitiminin bir boyut olarak viyolonsel öğretim programlarında belirlenen devinişsel hedefler ve hedef davranışların gerçekleşme dereceleri adı altında, viyolonsel öğretim programlarında belirlenen devinişsel hedefler ve hedef davranışların gerçekleşme dereceleri devinişsel alan-aşamalı sınıflamada eğitim durumlarına dayalı olarak sınama-ölçme ve öğretme durumları arasında ilişkiler olup olmadığı, lisans sınıflarında “bedensel kurulma” basamağının sınama ölçme durumlarındaki ilişkileri ile “uyarlama” basamağının öğretme durumlarındaki ilişkilerinin nasıl olduğu incelenmiştir.

Araştırmada, viyolonsel öğretim programında belirlenen devinişsel alan aşamalı sınıflamada hedefler ve hedef davranışlar lisans birinci sınıflarda çoğunlukla 5 düzeyinde (tamamen) gerçekleşmiş, lisans ikinci sınıflarda çoğunlukla 4 düzeyinde (büyük ölçüde) gerçekleşmiş, lisans üçüncü sınıflarda çoğunlukla 4 düzeyinde (büyük ölçüde) gerçekleşmiş, lisans dördüncü sınıflarda çoğunlukla 3 ve 4 düzeylerinde (kısmen ve büyük ölçüde) gerçekleşmiştir.

Viyolonsel öğretim programında belirlenen devinişsel hedefler ve hedef davranışların genel olarak birinci sınıflarda daha yüksek, ikinci ve üçüncü sınıflarda eşit yüzdelerde yüksek, dördüncü sınıflarda ise orta düzeyde ve yüksek olarak gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Bütün bu incelemelerden de anlaşıldığı üzere “A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Ana Çalgılarına İlişkin Başarıları ile Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşlerinden Hareketle Çeşitli Ana Çalgı Öğretim Programlarının Bir Bütün Olarak Değerlendirilmesi” konulu bir araştırmaya rastlanmamaktadır. Bu bakımdan bu araştırma yeni ve özgün bir çalışma niteliği taşımaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM VE TEKNİKLER

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin türü ve kaynağı, verilerin çözümlenmesi ve istatistiksel teknikler ile değerlendirmede kullanılan ölçütler yer almakta ve açıklanmaktadır .

3.1.Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, ana çalgı öğretim programının değerlendirilerek geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için ana çalgı öğrenci başarıları ile öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinden hareket edilmiştir. Bu nedenle araştırma yöntemi olarak survey (betimleme) kullanılmıştır. Survey yöntemi; olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan incelemelerdir”. Bunlar nedir? Sorusuna cevap bulmaya yöneliktir. Bununla mevcut durumlar, koşullar, özellikler aynen ortaya konmaya çalışılır (Kaptan, 1995, s. 59).

“Survey çalışmaları genellikle, doğal çevre içinde cereyan etmektedir. Bu tür bir araştırmada değişkenlerin deneysel ve fiziki olarak ayarlanması, olayların meydana gelme ya da gelmemesinin kontrolü diye bir olanak yoktur. Gerçekte üzerinde inceleme ve gözlem yapılmakta olan olaylar ve davranışlar, bu incelemeler yapılmaya bile aynı şekilde devam edecektir. Araştırmacının ayarlamaya, değiştirmeye tabi tutacağı şey sadece uygulayacağı teknikler, gözlemler ve ilişkilerin analizi olmaktadır” (Kaptan, 1995, s.60).

3.2.Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini, Erzurum-Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü ile bu bölümde görev yapan ana çalgı öğretim elemanları ve öğrenim gören ana çalgı öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü'nde 1995-1996 öğretim yılında görev yapan 6 ana çalgı öğretim elemanı ile öğrenim gören 16 birinci sınıf, 16 ikinci sınıf, 16 üçüncü sınıf, 17 dördüncü sınıf ana çalgı öğrencisi oluşturmaktadır. Buna göre örnekleme toplam 6 ana çalgı öğretim elemanı ile 65 ana çalgı öğrencisi bulunmakta ve böylece birbirinden farklı iki alt örneklem grubu yer almaktadır.

Tablo 3.1. Ana Çalgı Öğrencileri Örneklem Grubu Dağılımı
(Sınıflara ve Cinsiyete Göre)

Sınıflar	Cinsiyet				TOPLAM	
	Kız		Erkek		f	%
	f	%	f	%		
1	7	23.3	9	25.7	16	4.6
2	6	20	10	28.6	16	24.6
3	7	23.3	9	25.7	16	24.6
4	10	33.4	7	20	17	26.2
Toplam	30	100	35	100	65	100

Tablo 3.1'de, Müzik Eğitimi Bölümü'nde 1995-1996 öğretim yılında ana çalgı öğrencisi olarak 30'u kız, 35'i erkek olmak üzere toplam 65 kişinin bulunduğu bu 65 kişiden 7'si kız, 9'u erkek toplam 16 öğrencisinin 1.sınıfta; 6'sı kız, 10'u erkek toplam 16 öğrencinin 2.sınıfta; 7'si kız, 9'u erkek toplam 16 öğrencinin 3.sınıfta; 10'u kız, 7'si erkek toplam 17 öğrencinin 4. sınıfta olduğu görülmektedir.

Tablo 3.2. Ana Çalgı Öğretim Elemanları Örneklem Grubunun Dağılımı
(Çalgılara ve Cinsiyete Göre)

Çalgılar	Cinsiyet				TOPLAM	
	Bayan		Bay		f	%
	f	%	f	%		
Piyano	1	50	1	25	2	33.3
Keman	1	50	1	25	2	16.7
Viyola	--	--	1	25	1	16.7
Viyolonsel	--	--	1	25	1	33.3
Bağlama*	--	--	--	--	--	--
Toplam	2	100	4	100	6	100

*Zorunlu sınırlandırma nedeniyle örneklem dışında kalmıştır.

Tablo 3.2’de , Müzik Eğitim Bölümü’nde 1995-1996 öğretim yılında ana çalgı öğretim elemanı olarak görev yapan 2’si bayan, 5’i bay olmak üzere toplam 7 kişinin bulunduğu, bu 7 kişiden birisinin zorunlu sınırlandırma nedeniyle örneklem dışında kaldığı, diğer 6’sının alt örneklem grubunu oluşturduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada nicel ve nitel veriler kullanılmış, nicel veriler “ara sınavı” ve “yarıyıl sonu” sınavlarında alınan puanlardan elde edilmiş, nitel veriler ise ilgililere uygulanan “anket”ler ve ayrıca “belge tarama” yoluyla toplanmıştır. Nitel veriler, gerektiğinde nicel verilere dönüştürülmüştür.

Bu araştırmada program değerlendirme yaklaşımlarından “başarıya bakarak değerlendirme” yaklaşımı izlenmektedir. Çünkü öğrencilerin ana çalgı öğretim programında kapsanan “ara”, “yarıyıl sonu” veya “bütünleme” sınavlarındaki başarıları sağlayan davranışları izledikleri ana çalgı öğretim programında gelişmiştir ve bu programın bir ürünüdür.

Araştırmanın birinci alt probleminin çözümü için; öğrencilerin ana çalgı “ara”, “yarıyıl sonu” veya “bütünleme” sınav puanları elde edilmiştir. Bu

sınavların hepsi aynı sınav kurulu üyelerince yapılmakta ve her sınavda öğretim elemanları birbirinden bağımsız puan (not) vermektedir.

Sınavlarda öğrenci başarısı 100 tam puan üzerinden ölçülür ve değerlendirilir. Başarı (geçme) notu, ara sınav puanlarının ağırlıklı katkısı ile yarıyıl sonu veya bütünleme sınav puanlarının ağırlıklı katkısının toplamıdır. Öğrencilerin başarılı sayılabilmesi için, bu notun "100" üzerinen en az "50" olması zorunludur. Ara sınav puanının (notunun) geçme notuna katkısı % 30, yarıyıl sonu veya bütünleme sınav puanının geçme notuna katkısı ise % 70 ağırlıklıdır. Ancak, yarıyıl sonu veya bütünleme sınavlarında 100 üzerinden en az 50 puan alınması zorunludur. Bütünlemeye kalmış öğrencinin geçme notunun hesaplanmasında, yarıyıl sonu sınavlarından sonraki değerlendirme esası uygulanır.

Yukarıda belirtilen esaslar çerçevesinde yapılan sınavlar sonucunda alınan puanlar, öğrencilerin öğrenme düzeylerini ve o dersteki başarılarını göstermektedir. Bu doğrultuda, öğrencilerin yarıyıl sonu ve yıl sonu başarı puanlarının (notlarının) ortalamaları alınmıştır. Öğrencilerin tüm yarıyıllardaki (sınıf düzeyine göre) ve tüm yıllardaki (sınıf düzeyine göre) başarı puanları ortalamaları esas alınarak, sınıflar arasındaki farklılıklar test edilmiştir.

Araştırmanın ikinci alt probleminin çözümü için, ana çalgı öğretim elemanı ve öğrencilerine hazırlanan anket ile elde edilen verilerden ana çalgı öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre ana çalgı öğretiminin amaca hizmet etme derecesi belirlenmiştir.

Anket formlarının geliştirilmesinde, ilgili araştırmalardan ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Görüş ve değerlendirmelere ilişkin verilerin toplanmasıyla ilgili sorularda "tamamen", "büyük ölçüde", "kısmen", "çok az", "hiç" seçeneklerinden oluşan beş bölmeli dereceleme ölçeği kullanılmıştır.

Ana çalgı öğretim elemanı ve öğrencilerine uygulanan anket formu kapsam yönüyle şu tür sorulardan oluşmaktadır:

1. Kişisel bilgiler ile ilgili sorular
2. Çalgı öğretim programlarının amaçları ile ilgili sorular

- a.Amaç-araç ilişkisi
  - b.İçerik-amaç ilişkisi
  - c.İhtiyaç (öğrenci-çevre)-araç ilişkisi
- 3.Eğitim durumları ile ilgili sorular
- a.Amaca hizmet edici dersler oluşturma durumu
  - b.Öğrenci ihtiyacını karşılama durumu
  - c.Hedef davranışları kazandırmada uygun yöntem-teknik, araç-gereç kullanılma durumu.
  - ç.Hedef-içerik dengesi durumu
  - d.İçeriğin (muhtevanın) öğrencileri hayata hazırlama durumu
- 4.Sınama -ölçme ve değerlendirme ile ilgili sorular
- a.Sınavlarda kullanılan sınama -ölçme araçları
  - b.Öğrencilerin değerlendirilmesi
  - c.Başarının saptanması ve değerlendirilmesi
  - ç.Amaçlara ulaşılma derecesi

Araştırmanın üçüncü alt probleminin çözümü için birinci ve ikinci alt problemlere ilişkin çözüm sonuçları karşılaştırılarak çalgı öğretim programının etkililiği belirlenmiştir.

3.4.Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada, söz konusu sınav ve araçlarla toplanan verilerin çözümlemesinde, hipotezlerin özelliklerine uygun istatistik teknikler kullanılmıştır. Araştırma için uygulanan istatistiksel analizler şunlardır:

1.Verilerin kaynaklarını incelemek maksadıyla betimsel istatistikler kullanılmıştır. Bunlar; frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, varyans, mod, medyandır.

2. Veri kaynakları hakkındaki farklılıkları inceleme amacıyla ortalamalar arası farklılıklar belirlenmiş, bunun için tek yönlü varyans analizi yöntemi kullanılmıştır.

3. Veri kaynaklarından gelen cevapların bağımsızlıklarını incelemek amacıyla ki-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır.

3.5. Kullanılan Ölçütler

Araştırmada yapılan "başarıya bakarak program değerlendirme" işlemlerinde, öğrenme düzeyi "geçerli öğrenme", "yeterli öğrenme" ve "tam öğrenme" düzeyleri ile ölçüt alınmıştır (Uçan, 1982, s.26 ve 89-90; 1996, s.13 ve 43-44).

Başarılı öğrenci yüzdeleri; "geçerli öğrenme düzeyinde başarılı olma" "yeterli öğrenme düzeyinde başarılı olma" ve "tam öğrenme düzeyinde başarılı olma" yüzdeleri ile ölçütlenmiştir (Uçan, 1992-1993b).

Programı, amaca hizmet edicilik yönünden öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerine bakarak değerlendirme işlemlerinde ise ilgili görüşe "tamamen katılma", "büyük ölçüde katılma" ve "kısmen katılma" dereceleri ve bu derecelere ilişkin yüzdeler ölçüt alınmıştır (Uçan, 1992-1993b).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, toplanmış olan verilerin alt problemlere ilişkin olarak işlenip çözümlenmesi sonunda elde edilen bulgular sunulmuştur. Bu bulguların hipotezleri doğrulayıp doğrulamadığı incelenmiş ve yorumları yapılmıştır.

4.1.A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Ana Çalgı Başarı Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci hipotezi, giriş bölümünde de belirtildiği gibi, "A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ana çalgılara ilişkin yarıyıl sonu başarıları "geçerli öğrenme" düzeyinde olmaktadır" şeklinde ifade edilmişti. Bu hipoteze ilişkin olarak elde edilen bulgular, sınıfların ana çalgı başarı düzeyleri aritmetik ortalamaları olarak aşağıdaki Tablolarda verilmiştir.

Tablo 4.1. 4. Sınıfların 4. Yıldaki Ana Çalgı Başarı Düzeyleri

Aritmetik Ortalamaları

4.Sınıf	1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	Yıl
1.Sınıf	81.941	70.235	76.088
2.Sınıf	74.412	76.118	75.265
3.Sınıf	68.294	71.000	69.647
4.Sınıf	61.059	66.000	63.529

Tablodaki bulgular 4.sınıfların ana çalgı başarılarının 1. ve 2.yıllarda "yeterli öğrenme" düzeyinde, 3. ve 4.yıllarda ise "geçerli öğrenme" düzeyinde olduklarını göstermektedir.

Tablo 4.1'deki bulgular sınıf düzeyi yükseldikçe (1.sınıftan 4.sınıfa) ana çalgı başarı düzeyinin düştüğünü göstermektedir.

Yukarıdaki bulgular birinci hipotezi 4.sınıflar için doğrulamaktadır.

Tablo 4.2. 3.Sınıfların 3. Yıldaki Ana Çalgı Başarı Düzeyleri
Aritmetik Ortalamaları

3.Sınıf	1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	Yıl
1.Sınıf	67.500	61.688	64.594
2.Sınıf	58.375	55.750	57.063
3.Sınıf	53.188	53.313	53.250

Tablodaki bulgular 3. sınıfların ana çalgı başarılarının 1., 2., ve 3. yıllarda “geçerli öğrenme” düzeyinde olduklarını göstermektedir.

Tablo 4.2'deki bulgular da sınıf düzeyinin yüksekliğine bağlı olarak ana çalgı başarı düzeyinin düştüğünü göstermektedir.

Yukarıdaki bulgular 3. sınıfların ana çalgı başarılarının 3. yıl boyunca “geçerli öğrenme” düzeyinde olduklarını göstermektedir.

Tablo 4.3. 2. Sınıfların 2. Yıldaki Ana Çalgı Başarı Düzeyleri
Aritmetik Ortalamaları

2.Sınıf	1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	Yıl
1.Sınıf	72.063	79.250	75.656
2.Sınıf	64.125	63.250	63.688

Tablodaki bulgular 3. sınıfların ana çalgı başarılarının 1. yıllarda “yeterli öğrenme” düzeyinde, 2. yıllarda ise “geçerli öğrenme” düzeyinde olduklarını göstermektedir.

Tablo 4.3'deki bulgular sınıf düzeyi yükseldikçe ana çalgı başarı düzeyinin düştüğünü göstermektedir.

Tablo 4.4.1. 1. Sınıfların Ana Çalgı Başarı Düzeyleri Aritmetik Ortalamaları

1.Sınıf	1.Yarıyıl	2.Yarıyıl	Yıl
2.Sınıf	75.000	73.500	74.500

Tablodaki bulgular 1. sınıfların ana çalgı başarılarının 1. yıllarda “yeterli öğrenme” düzeyinde olduklarını göstermektedir.

Tablo 4.1.2 ve 3’e bakıldığında sınıf düzeyinin yüksekliğine bağlı olarak ana çalgı başarı düzeyinin düştüğü söylenebilir. Bu bulgulara göre 1. sınıfların 2. sınıftaki ana çalgı başarılarının “geçerli öğrenme” düzeyine düşeceği söylenebilir.

Tablo 4.5. 1.,2.,3.,4.Sınıfların Ana Çalgı Başarı Düzeyleri Aritmetik Ortalamaları

Sınıflar	$\bar{X}$ (Aritmetik Ortalama)
1. Sınıf	74.500
2.Sınıf	63.688
3.Sınıf	53.250
4.Sınıf	53.529

Tablodaki bulgular 1. sınıfların ana çalgı başarılarının “yeterli öğrenme” düzeyinde 2.,3.,4., sınıfların ana çalgı başarılarının ise “geçerli öğrenme” düzeyinde olduklarını göstermektedir.

Tablo 4.5 incelendiğinde öğrencilerin ana çalgı başarı düzeylerinin 4. sınıftan 3. sınıfta doğru giderek düştüğü, 3.sınıfta ise diğer sınıflara göre en düşük olduğu dikkati çekmektedir.

Ara Sınavı ile Yarıyıl Sonu Sınav (Final veya Bütünleme) Ortalamaları.

Tablo 4.6a. Sınıfların 1. Sınıftaki Ana Çalgı Başarılarının Karşılaştırılması

4.Sınıfların 1. sınıftaki not ortalamaları	76.08
3.Sınıfların 1. sınıftaki not ortalamaları	64.59
2.Sınıfların 1. sınıftaki not ortalamaları	75.65
1.Sınıfların 1. sınıftaki not ortalamaları	74.50

Tablo 4.6a'da sınıflararası karşılaştırmalara bakıldığında ana çalgıda şu andaki 4.sınıfların diğer sınıflara göre daha başarılı olduğu görülmektedir.

Sınıflararası ana çalgı başarı farklarının önemli olup olmadığı test edildiğinde; Tablo 4.6b'deki durum görülmektedir.

$$H_0=M_{41}=M_{31}=M_{21}=M_{11}$$

$$H_1=\text{En az biri farklı}$$

Tablo 4.6b. Sınıflararası Ana Çalgı Başarı Farklarının Karşılaştırılması

Kaynak	S.d.	Kareler toplamı	Ortalama Hata Kareleri	F-Oranı	F-Prob
Gruplararası	3	1437.96	479.32	1.66	0.1834
Grupiçi	61	17535.58	287.46	--	--
Toplam	64	18973.55	--	--	--

Tablo 4.6b'de $F\text{-Prob}>0.05$ olduğundan dolayı % 95 anlamlılık düzeyinde ortalamalardan hiçbirinin farklı olmadığı, yani tüm sınıfların 1. sınıftaki ana çalgı başarılarının istatistiksel açıdan aynı anlamlılık düzeyinde olduğu gözlenmektedir.

Tablo 4.7a'da sınıfların 2. sınıftaki ana çalgı başarı düzeyleri gözlemlenerek başarıları test edildiğinde; Tablo 4.7b'deki durum görülmektedir.

Tablo 4.7a.Sınıfların 2. Sınıftaki Ana Çalgı Başarılarının Karşılaştırılması

4.Sınıfların 2. sınıftaki not ortalamaları	75.26
3.Sınıfların 2. sınıftaki not ortalamaları	57.06
2.Sınıfların 2. sınıftaki not ortalamalar	63.68

Tablo 4.7a'da ana çalgıda 4. sınıfların 2. sınıfta iken daha başarılı olduğu görülmektedir. Daha sonra hipotez kurarak test yapıldığında;

$$H_0=M_{42}=M_{32}=M_{22}$$

$$H_1=En\ az\ biri\ farklı$$

Tablo 4.7b'deki durum ortaya çıkacaktır.

Tablo 4.7b.Sınıflararası Ana Çalgı Başarı Farklarının Karşılaştırılması

Kaynak	S.d.	Kareler toplamı	Ortalama Hata Kareleri	F-Oranı	F-Prob
Gruplararası	2	2812.48	1406.24	4.09	0.0230
Grupiçi	46	15785.93	343.17	--	--
Toplam	48	18598.41	--	--	--

Tablo 4.7b'de $F-Prob < 0.05$ olduğundan dolayı % 95 anlamlılık düzeyinde H_0 hipotezi reddedilmekte ve böylece ortalamalardan en az birinin istatistiksel açıdan diğerlerinden anlamlı derecede farklı olduğu gözlemlenmektedir.

Benzer olarak 4. ve 3. sınıfların 3. sınıftaki durumları aşağıdaki tabloda incelenmektedir.

Tablo 4.8a.Sınıfların 3. Sınıftaki Ana Çalgı Başarılarının Karşılaştırılması

4.Sınıfların 3. sınıftaki not ortalamaları	69.64
3.Sınıfların 3. sınıftaki not ortalamaları	53.25

Tablo 4.8a'da ana çalgıda 4. sınıfların 3. sınıflardan daha başarılı olduğu gözlenmektedir.

Hipotez kurulup test yapıldığında Tablo 4.8b'deki durum ortaya çıkmaktadır.

$$H_0 = M_{43} = M_{33}$$

$$H_1 = H_{43} <> M_{33}$$

Tablo 4.8b. Sınıflararası Ana Çalgı Başarı Farklarının Karşılaştırılması

Kaynak	S.d.	Kareler toplamı	Ortalama Hata Kareleri	F-Oranı	F-Prob
Gruplararası	1	2216.08	2216.08	7.29	0.0111
Grupiçi	31	94.12.38	303.62	--	--
Toplam	32	11628.46	--	--	--

F-Prob<0.05 olduğundan dolayı % 95 anlamlılık düzeyinde H_0 hipotezi reddedilmekte ve böylece 3. ve 4. sınıfların 3. sınıftaki ana çalgı başarı arasında anlamlı farklılık bulunduğu gözlenmektedir.

Bu testler sırasında tüm sınıfların 1. sınıftaki ana çalgı başarı düzeylerinin birbiriyle hemen hemen eşit olduğu görülmektedir. 2. ve 3. sınıflarda ise ana çalgı başarı düzeyi farklılaşmaktadır. Bulgulara bir bütün olarak bakıldığında 4. sınıfların ana çalgı başarı düzeylerinin diğer sınıflara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir.

4.2.1.A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü Ana Çalgı Öğrencilerinin Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.2.1.1. Ana Çalgı Öğrencilerinin Kendi Görüşlerine Göre Mezuniyet Sonrasına Yönelik Amaçları

Sınıflar		Ortaöğretim	Lisansüstü Eğitim	Üniversite	Sanatçı	Herhangi Bir İş	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı	6	7	3			16
	Satır	37.5	43.8	18.8	--	--	24.6
	Sütün	16.2	38.9	50.0			
	Toplam	9.2	10.8	4.6			
2	Sayı	10	2	2	1	1	16
	Satır	62.5	12.5	12.5	6.3	6.3	24.6
	Sütün	27.0	11.1	33.3	50.0	50.0	
	Toplam	15.4	3.1	3.1	1.5	1.5	
3	Sayı	13	3				16
	Satır	81.3	18.8-				24.6
	Sütün	35.1	16.7	--	--	--	
	Toplam	20.0	4.6				
4	Sayı	8	6	1	1	1	17
	Satır	47.1	35.3	5.9	5.9	5.9	26.2
	Sütün	21.6	33.3	16.7	50.0	50.0	
	Toplam	12.3	9.2	1.5	1.5	1.5	
	Toplam	37	18	6	2	2	65
		56.9	27.7	9.2	3.1	3.1	100

Sd=12

n=65

 $X_2 > 14.06$ $p=0.29 > 0.05$

Tablo 4.2.1.1 incelendiğinde A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümünden mezun olduktan sonra tüm ana çalgı öğrencilerinin % 56.9'unun ortaöğretimde çalışmak istediği, % 27.7'sinin lisans üstü eğitime devam etmek istediği, % 9.2'sinin üniversitede öğretim elemanı olmak istediği ve % 3.1'inin sanatçı olarak çeşitli yerlerde çalışmak istediği, % 3.1'inin ise herhangi bir işte çalışmak istediği görülmektedir. Hiçbir işte çalışmak istemediğini belirten yoktur.

Tablodaki bulgulara sınıflar açısından bakıldığında ana çalgı 1. sınıf öğrencileri mezun olduktan sonra daha çok lisansüstü eğitim görmeyi, 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri ise daha çok ortaöğretimde öğretmen olarak çalışmayı amaçlamaktadır. Sınıf düzeyi yükseldikçe (1. sınıftan 4. sınıfa) amaçlar değişmektedir. Ancak öğrencilerin mezuniyet sonrasına yönelik amaçları arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı ($p>0.05$) anlaşılmaktadır.

Tablo 4.2.1.1'deki bulgular, ana çalgı öğrencilerinin tümünün, genelde, müzik eğitimi alanındaki yükseköğrenime güdülenmiş olduğunu göstermektedir. Bu güdülenme öğrencilerin ana çalgı başarılarının "geçerli öğrenme" düzeyinden "yeterli öğrenme" düzeyine yükselmesini sağlayıcı bir etken haline gelebilir.

Ana çalgı öğrencilerinin müzik öğretmeni olma isteği en yüksek 3. sınıflarda görülmektedir. Buna karşılık 1. ve 4. sınıflardaki lisansüstü öğrenim görme isteği 2. ve 3. sınıflara göre daha yüksektir. Burada 3. sınıfların müzik öğretmeni olma isteğinin yüksek ana çalgı başarı düzeyinin ise düşük olması dikkati çekmektedir.

Tablo 4.2.1.2. Ana Çalgı Öğrencilerinin Kendi Görüşlerine Göre Ana Çalgı Derslerinde Verilen Ödevleri Hazırlama Dereceleri.

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı	1	8	7			16
	Satır	6.3	50.0	43.8	--	--	24.6
	Sütun	12.5	28.6	36.8			
	Toplam	1.5	12.3	10.8			
2	Sayı	3	9	2	2		16
	Satır	18.8	56.3	12.5	12.5		24.6
	Sütun	37.5	32.1	10.5	28.6	--	
	Toplam	4.6	1.8	3.1	3.1		
3	Sayı	3	7	5	1		16
	Satır	18.8	43.8	31.3	6.3		24.6
	Sütun	37.5	25.0	26.3	14.3	--	
	Toplam	4.6	10.8	7.7	1.5		
4	Sayı	1	4	5	4	3	17
	Satır	5.9	23.5	29.4	23.5	17.6	26.2
	Sütun	12.5	14.3	26.3	57.1	100.0	
	Toplam	1.5	6.2	7.7	6.2	4.6	
Toplam		8	28	19	7	3	65
		12.3	43.1	29.2	10.8	4.6	100

Sd=12

n=65

 $X^2 > 20.77$

p=0.06 > 0.05

Tablo 4.2.1.2 incelendiğinde görüldüğü gibi ana çalgı derslerinde verilen ödevlere (çalışmalara) genellikle tüm öğrencilerin % 12.3'ü tamamen, % 43.1'i büyük ölçüde, % 29.2'si kısmen, % 10.8'i çok az hazırlandıklarını belirtmektedir. Verilen ödevlere (çalışmalara) hiç hazırlanmayanlar ise % 4.6 oranındadır.

Tablodaki bulgulara sınıflar açısından bakıldığında; daha çok 1., 2. ve 3. sınıf öğrencileri ana çalgı derslerinde verilen çalışmalara büyük ölçüde hazırlanmaktadır. 4. sınıf öğrencileri ise kısmen hazırlandıklarını

belirtmektedir. Sınıf düzeyi yükseldikçe ana çalgı dersine hazırlanma oranının düştüğü göze çarpmaktadır. Ancak, bu çalışmalara hazırlanmada istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın görülmediği ($p>0.05$) anlaşılmaktadır.

Tablo 4.2.1.2'deki bulgular 1., 2. ve 3. sınıflardaki öğrencilerin tümünün ana çalgı öğretimindeki çalışmalara hazırlandıklarını göstermektedir. Ana çalgı ödevlerine çalışma isteği en yüksek 2. (% 56.3) sınıflarda görülmektedir. Aynı sınıfın başarı oranının da 2. ve 4. sınıflara göre daha yüksek olduğu tabloda görülmektedir. 4. sınıflarda, verilen ödevlere hiç hazırlanmadıklarını belirten öğrenciler bulunduğu dikkati çekmektedir. Aynı sınıfın ana çalgı başarı düzeyine bakıldığında 1. ve 2. sınıflara göre daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin öğrenim sürelerinin sonuna doğru ana çalgı derslerine daha az çalıştıklarını veya yeterli hazırlanmadıklarını göstermektedir.

Tablo 4.2.1.3. Öğrencilerinin Kendi Görüşlerine Göre Ana Çalgı Derslerinde Yapılan Uygulamalarda Zorlanma Dereceleri

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı	3	2	5	4	2	16
	Satır	18.8	12.5	31.3	25.0	12.5	24.6
	Sütun	25.0	100.0	19.2	21.1	33.3	
	Toplam	4.6	3.1	7.7	6.2	3.1	
2	Sayı	2		11	2	1	16
	Satır	12.5		68.8	12.5	6.3	24.6
	Sütun	16.7		42.3	10.5	16.7	
	Toplam	3.1		16.9	3.1	1.5	
3	Sayı	3		8	2	3	16
	Satır	18.8		50.0	12.5	18.8	24.6
	Sütun	25.0		30.8	10.5	50.0	
	Toplam	4.6		12.3	3.1	4.6	
4	Sayı	4		2	11		17
	Satır	23.5		11.8	64.7		26.2
	Sütun	33.3		7.7	57.9		
	Toplam	6.2		3.1	16.9		
Toplam		12	2	26	19	6	65
		18.5	3.1	40.0	29.2	9.2	100

Sd=12

n=64

 $X^2 > 28$

p=0.05 > 0.05

Tablo 4.2.1.3 incelendiğinde görüldüğü gibi ana çalgı derslerinde yapılan uygulamalarda öğrencilerin % 18.5'i tamamen, % 3.1'i büyük ölçüde, % 40'ı kısmen, % 29.2'si çok az zorluk çektiklerini belirtmektedir. Ana çalgı derslerinde yapılan uygulamalarda hiç zorlanmadıklarını söyleyenlerin oranı ise % 9.2'dir.

Tablo 4.2.1.3'deki bulgular 1. sınıfların ana çalgı derslerindeki uygulamalarda % 18.8'i tamamen, % 12.5'i büyük ölçüde, % 31.3'ü kısmen,

% 25.0'ı çok az zorluk çektiklerini göstermektedir. Hiç zorluk çekmeyenler ise % 12.5 oranındadır. 2. sınıflar aynı derste % 12.5'i tamamen, % 68.8'i kısmen, % 12.5'i çok az zorluk çektiklerini belirtmektedir. Zorluk çekmeyenler ise % 6.3 oranındadır. 3. sınıflar % 18.8'i tamamen, % 50.0'ı kısmen, % 12.5'i çok az zorluk çektiklerini belirtmektedir. Zorluk çekmeyenler ise % 18.8 oranındadır. 4. sınıflar % 23.5'i tamamen, % 11.8'i kısmen, % 64.7'si çok az zorluk çektiklerini belirtmektedir. 4. sınıfta hiç zorluk çekmediğini belirten öğrenci bulunmamaktadır. Ana çalgı dersinde yapılan uygulamalarda zorlanma derecesi bakımından sınıflar arasında anlamlı fark olduğu ($p < 0.05$) görülmektedir.

Tablo 4.2.1.4. Ana Çalgı Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Ana Çalgı Derslerine Olan İlgili Dereceleri

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı	8	8				16
	Satır	50.0	50.0				24.6
	Sütun	25.0	32.0				
	Toplam	12.3	12.3				
2	Sayı	11	4	1			16
	Satır	68.8	25.0	6.3			24.6
	Sütun	34.4	16.0	50.0			
	Toplam	16.9	6.2	1.5			
3	Sayı	9	6	1			16
	Satır	56.3	37.5	6.3			24.6
	Sütun	28.1	24.0	50.0			
	Toplam	13.8	9.2	1.5			
4	Sayı	4	7		4	2	17
	Satır	23.5	41.2		23.5	11.8	26.2
	Sütun	12.5	28.0		100.0	100.0	
	Toplam	6.2	10.8		6.2	3.1	
Toplam		32	25	2.3.1	4	2	65
		49.2	38.5		6.2	3.1	100

Sd=12

n=64

 $X^2 > 24.02$ $p = 0.02 > 0.05$

Tablo 4.2.1.4 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı derslerine öğrencilerin % 49.2'si tamamen, % 38.5'i büyük ölçüde, % 3.1'i kısmen, % 6.2'si çok az ilgi duyduklarını belirtmektedir. Hiç ilgi duymayanlar ise % 3.1 oranındadır.

Tablo 4.2.1.4'deki bulgulara göre ana çalgı derslerine 1. sınıfların % 50'si tamamen, % 50'si büyük ölçüde; 2. sınıfların % 68.8'i tamamen, % 25.0'ı büyük ölçüde, % 6.3'ü kısmen; 3. sınıfların % 56.3'ü tamamen, % 37.5'i büyük ölçüde, % 6.3'ü kısmen; 4. sınıfların % 23.5'i tamamen, % 41.2'si büyük ölçüde, % 23.5'i çok az ilgi duyduklarını belirtmektedir. Hiç ilgi duymayanlar ise % 11.8 oranındadır.

Bu bulgular, sınıf düzeyi yükseldikçe ilgi düzeyinin düştüğünü göstermektedir. Bunun yanısıra ana çalgı dersine ilgi düzeyi bakımından sınıflar arasında anlamlı fark olduğu ($p < 0.05$) anlaşılmaktadır.

Yapılan araştırmalar, öğrencilerin derse yönelik duyuşsal özelliklerinin (ilgi, akademik benlik tasarımı, güdüler) dersle ilgili başarılarında önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir (Bloom, 1979).

Ana çalgı dersine ilgi en yüksek düzeyde 2. sınıflardadır. Bu sınıfın başarı düzeyine bakıldığında "yeterli öğrenme" düzeyinde olduğu görülmektedir (Tablo 4.7a).

Gerek motivasyon psikolojisinde, gerekse öğrenim psikolojisinde, bireylerin ulaşmak istedikleri hedeflere karşı geliştirdikleri ilgi ve tutumlar, önemli bir rol oynamaktadır. Bilindiği gibi motive edilen davranışlar, hem insanı varmak istediği hedeflere ulaştırmakta, hemde hedefe ulaşan insanda psikolojik bir doyum sağlamaktadır (Lawrence, s.3).

Tablo 4.2.1.5. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Bölümdeki Ana Çalgı Dersliklerinin Sayıca Yeterlilik Derecesi

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı			3	13		16
	Satır			18.8	81.3	--	24.6
	Sütun			20.0	27.1		
	Toplam			4.6	20.0		
2	Sayı		1	6	9		16
	Satır		6.3	37.5	56.3		24.6
	Sütun		100.0	40.5	18.8	--	
	Toplam		1.5	9.2	13.8		
3	Sayı	1		3	12		16
	Satır	6.3		18.8	75.0		24.6
	Sütun	100.0		20.0	25.0	--	
	Toplam	1.5		4.6	18.5		
4	Sayı			3	14		17
	Satır			17.6	82.4		26.2
	Sütun			20.0	29.2	--	
	Toplam			4.6	21.5		
Toplam		1 1.5	1 1.5	15 23.1	48 73.8	--	65 100

Sd=9

n=65

 $\chi^2 > 9.003$

p=0.43 > 0.05

Tablo 4.2.1.5 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğrencilerinin %1.5'i bölümdeki ana çalgı dersliklerinin sayısal olarak tamamen yeterli, % 1.5'i büyük ölçüde yeterli % 23.1'i kısmen yeterli ve % 73.8'i çok az yeterli olduğu görüşündedir.

4.2.1.5'de çok az sayıda derslik olduğunu söyleyenlerin oranı 1. sınıflarda % 27.1, 2. sınıflarda % 18.8, 3. sınıflarda % 25.0 ve 4. sınıflarda ise % 29.2'dir.

Çalgı öğretim programında yer alan hedeflerin gerçekleşebilmesi için bölümün ana çalgı dersliklerinin yeterli sayıda olmasının gözönünde bulundurulması gerekir. Sayıca yeterli dersliklerle çalgı öğretim programının etkililik derecesi artırılabilir.

Tablo 4.2.1.6. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Bölümdeki Öğrenci Çalışma Odalarının Sayıca Yeterlilik Derecesi

Sınıflar		Tamamen	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı	2	4	10		16
	Satır	12.5	25.0	62.5		24.6
	Sütun	50.0	21.1	23.8		
	Toplam	3.1	6.2	15.4		
2	Sayı	1	6	9		16
	Satır	6.3	37.5	56.3		24.6
	Sütun	25.0	31.6	21.4		
	Toplam	1.5	7.7	13.8		
3	Sayı	1	5	10		16
	Satır	6.3	31.3	62.5		24.6
	Sütun	25.0	26.3	23.8		
	Toplam	1.5	7.7	15.4		
4	Sayı		4	13		17
	Satır		23.5	76.5		26.2
	Sütun		21.1	31.00		
	Toplam		6.2	20.0		
Toplam		4	19	42		65
		6.2	29.2	64.6		100

Sd=6

n=65

 $X^2 > 3.34$

p=0.76 > 0.05

Tablo 4.2.1.6 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğrencilerinin % 62'si bölümdeki öğrenci çalışma odalarının sayısal olarak tamamen yeterli, % 29.2'si kısmen yeterli ve % 64.6'sı çok az yeterli olduğu görüşündedir.

Tablo 4.2.1.6'daki bulgular bölümde öğrencilere çok az sayıda çalışma odası olduğunu göstermektedir. Çalışma odalarını sayıca çok az

görenlerin sınıflara göre oranı; 1. sınıflarda % 23.8, 2. sınıflarda ise % 21.4, 3. sınıflarda % 23.8, 4. sınıflarda % 31.0'dır.

Ana çalgı ders konuları giderek yoğunlaşır ve yoğunlaştıkça daha çok çalışılması gereklidir. Bu gereklilik çalışma odaları sayısının yeterli olmasını zorunlu kılar. Burada çalışma odasının yeterli olmadığını en yüksek oranda belirten sınıfın 4. sınıf (% 31.0) olması bu gerekliliğin bilincinde olduğunun dolaylı bir göstergesidir.

Tablo 4.2.1.7. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre, Bölümdeki Ana Çalgıların Sayıca Yeterlilik Derecesi

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı		1	4	10	1	16
	Satır		6.3	25.0	62.5	6.3	24.6
	Sütun		100.0	36.4	20.4	25.0	
	Toplam		1.5	6.2	15.4	1.5	
2	Sayı			4	12		16
	Satır			25.0	75.0		24.6
	Sütun			36.4	24.5		
	Toplam			6.2	18.5		
3	Sayı			2	13	1	16
	Satır			12.5	81.3	6.3	24.6
	Sütun			18.2	26.5	25.0	
	Toplam			3.1	20.0	1.5	
4	Sayı			1	14	2	17
	Satır			5.9	82.4	11.8	26.2
	Sütun			9.1	28.6	50.0	
	Toplam			1.5	21.5	3.1	
Toplam			1 1.5	11 16.9	49 75.4	4 6.2	65 100.0

Sd=9

n=65

 $X^2 > 8.09$

p=0.52 > 0.05

Tablo 4.2.1.7 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğrencilerinin % 1.5'i bölümdeki ana çalgıların sayısal olarak büyük ölçüde yeterli, % 16.9'u kısmen yeterli, % 75.4'ü çok az yeterli olduğu görüşündedir. Hiç yeterli olmadığını söyleyenler ise % 6.2 oranındadır.

Tablo 4.2.1.7'deki bulgular bölümdeki ana çalgı sayısının öğrencilere göre çok az olduğunu ve çoğu zaman sıkıntı yarattığını göstermektedir. Bu durumdan 1. sınıfların % 20.4 oranında, 2. sınıfların % 24.5 oranında, 3. sınıfların % 26.5 ve 4. sınıfların % 28.6 oranında sıkıntı duydukları anlaşılmaktadır.

Sınıf düzeyi yükseldikçe bölümdeki ana çalgı sayısının yeterli olmadığı görüşünde olanlar artmaktadır.

Öğretim programının değerlendirilmesinde en önemli faktör programın uygulayıcısı olan örgüttür. Bu nedenle örgütün değerlendirilmeside gereklidir. Bu değerlendirme yapılırken, insan, para ve fiziksel kaynaklar (bina, araç-gereç ve diğer öğretim materyalleri) ele alınır, Fiziksel kaynaklar analiz edilirken ise öncelikle varolan kaynakların programın amaçlarına ulaşması için yeterli olup olmadığına bakmak gerekir.

Ana çalgı dersinin amaçlarına ulaşması için öncelikle ana çalgı olarak belirlenen çalgının (piyano, keman, viyola, viyolonsel v.b.) yeterli sayıda olması gerekir.

Buradan da anlaşıldığı üzere fiziksel kaynaklar istenilen yeterlilikte değildir.

Tablo 4.2.1.8. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Dersi İçin Ayrılan Haftalık Ders Saatinin Yeterlilik Derecesi

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı	1		5	4	6	16
	Satır	6.3		31.3	25.0	37.5	24.6
	Sütü n	12.5		31.3	22.2	37.5	
	Toplam	1.5		7.7	6.2	9.2	
2	Sayı	3	3	3	5	2	16
	Satır	18.8	18.8	18.8	31.3	12.5	24.6
	Sütü n	37.5	42.9	18.8	27.8	12.5	
	Toplam	4.6	4.6	4.6	7.7	3.1	
3	Sayı	3		5	5	3	16
	Satır	18.8		31.3	37.3	18.8	24.6
	Sütü n	37.5		31.3	27.8	18.8	
	Toplam	4.6		7.7	7.7	4.6	
4	Sayı	1	4	3	4	5	17
	Satır	5.9	23.5	17.6	23.5	29.4	26.2
	Sütü n	12.5	57.1	18.8	22.2	31.3	
	Toplam	1.5	6.2	4.6	6.2	7.7	
Toplam		8	7	16	18	16	65
		12.3	10.8	24.6	24.6	24.6	100

Sd=12

n=65

 $X^2 > 12.93$

p=0.37 > 0.05

Tablo 4.2.1.8 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğrencilerinin % 12,3'üne göre ana çalgı dersi için ayrılan haftalık ders saati tamamen yeterli, % 10.8'ine göre büyük ölçüde yeterli, % 24.6'sına göre kısmen, % 27.7'sine göre çok az yeterlidir. Haftalık ders saatinin yetersiz olduğu görüşünde olanlar ise % 24.6 oranındadır.

Tablo 4.2.1.8'deki bulgular ana çalgı öğrencilerine göre ana çalgı dersi için ayrılan haftalık ders saatinin genellikle istenilen yeterlikte olmadığını göstermektedir.

Ana çalgı haftalık ders saati yeterliliği ile ilgili sınıfların görüşleri cevaplar arasında anlamlı bir fark ($p<0.05$) bulunmamaktadır.

Tablo 4.2.1.9. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Dersinin Ana Çalgı Öğretim Programındaki Esaslara Uygun Yürütülebilme Derecesi

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı	1	13	1		1	16
	Satır	6.3	81.3	6.3		6.3	24.6
	Sütun	33.3	44.8	5.6		25.0	
	Toplam	1.6	20.6	1.6		1.6	
2	Sayı	1	5	6	1	1	14
	Satır	7.1	35.7	42.9	7.1	7.1	22.2
	Sütun	33.3	17.2	33.3	11.1	25.0	
	Toplam	1.6	7.9	9.5	1.6	1.6	
3	Sayı		4	5	6	1	16.4
	Satır		25.0	31.3	37.5	6.3	
	Sütun		13.8	27.8	66.7	25.0	
	Toplam		6.3	7.9	9.5	1.6	
4	Sayı	1	7	6	2	1	17
	Satır	5.9	41.2	35.3	11.8	5.9	27.0
	Sütun	33.3	24.1	33.3	22.2	25.0	
	Toplam	1.6	11.1	9.5	3.2	1.6	
Toplam		3	29	18	9	4	63
		4.8	46.0	28.6	14.3	6.3	100.0

Sd=12

n=63

 $X^2>20.32$ $p=0.06>0.05$

Tablo 4.2.1.9 incelendiğinde görüldüğü gibi ana çalgı öğrencileri çalgı öğretim programındaki esaslara göre ana çalgı derslerini % 4.8 oranında tamamen, % 46.0 oranında büyük ölçüde, % 28.6 oranında kısmen, % 14.3 oranında çok az uygun yürütebildiklerini belirtmektedir. Hiç yürütemediklerini belirtenler ise % 6.3 oranındadır.

Tabloda 1. sınıfların % 6.3'ü ana çalgı derslerini çalgı öğretim programında yer alan esaslara tamamen uygun yürütebildikleri % 81.3'ü büyük ölçüde, ve % 6.3'ü uygun yürütebildikleri kısmen ve % 6.3'ü ise hiç uygun yürütemedikleri; 2. sınıfların % 7.1'i tamamen, % 35.7'si büyük ölçüde % 42.9'u kısmen ve % 7.1'i çok az uygun yürütebildikleri % 7.1'i ise hiç uygun yürütemedikleri, 3. sınıfların % 25.0'ı büyük ölçüde % 31.3'ü kısmen ve % 37.5'i çok az uygun yürütebildikleri ve % 6.3 yürütemediklerini, 4. sınıfların % 5.9'u tamamen, % 41.2'si büyük ölçüde, % 35.3'ü kısmen ve % 11.8'i çok az uygun yürütebildikleri, % 59'u ise hiç uygun yürütemedikleri görüşündedir.

Bu bulgular, öğrenci görüşlerine göre ana çalgı dersinin ana çalgı öğretim programında yer alan esaslara 1.sınıfların % 81.3'üne göre büyük ölçüde uygun 2. sınıfların % 42.9'una göre kısmen uygun, 3. sınıfların % 37.5'ine göre çok az uygun, 4. sınıfların % 41.2'sine göre ise büyük ölçüde uygun yürütülebildiği doğrultusundadır.

Tablo 4.2.1.10. Ana Çalgı Öğrenci Görüşlerine Göre Bölümün Sahip Olduğu Araç-Gereç ve İnsan Kaynağının Ana Çalgı Öğretiminin Amaçlarını Gerçekleştirmede Etkilili Kullanılma Derecesi

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı	4	2	6	4		16
	Satır	25.0	12.5	37.5	25.0		25.0
	Sütun	30.8	15.4	27.3	26.7		
	Toplam	6.3	3.1	9.4	6.3		
2	Sayı	3	5	5	2		16
	Satır	20.0	33.3	33.3	13.3		23.4
	Sütun	23.1	38.5	22.7	13.3		
	Toplam	4.7	7.8	7.8	3.1		
3	Sayı	4	6	3	2	1	16
	Satır	25.0	37.5	18.8	12.5	6.3	25.0
	Sütun	30.8	46.2	13.6	13.3	100.0	
	Toplam	6.3	9.4	4.7	3.1	1.6	
4	Sayı	2		8	7		17
	Satır	11.8		47.1	41.2		26.6
	Sütun	15.4		36.4	46.7		
	Toplam	3.1		12.5	10.9		
Toplam		13	13	22	15	1	64
		20.3	20.3	34.4	23.4	1.6	100.0

Sd=12

n=64

 $X^2 > 17.22$

p=0.14 > 0.05

Tablo 4.2.1.10 incelendiğinde görüldüğü gibi bölümün sahip olduğu araç-gereç ve insan kaynağının ana çalgı öğretiminin amaçlarını gerçekleştirmede ana çalgı öğrencilerinin % 20.3'ü tamamen, %20.3'ü büyük ölçüde, % 34.4'ü kısmen, % 23.4'u çok az etkili kullanıldığını belirtmektedir. Hiç etkili kullanmadığını belirtenler ise % 1.6 oranındadır.

Tablo 4.2.1.10'daki bulgulardan anlaşılıyor ki bölümün sahip olduğu araç gereç ve insan kaynağı ana çalgı öğretiminin amaçlarını

gerçekleştirmede ana çalgı öğrencilerinin % 34.4'üne göre kısmen etkili kullanılmaktadır.

Bölümün sahip olduğu araç-gereç ve insan kaynağının çalgı öğretimi amaçlarının gerçekleştirilmesinde öğrenci görüşlerine göre, "kısmen etkili" kullanılması, bunların teminindeki güçlüklerden, fiziki şartların yeterince iyi olmamasından, personel ve araç-gereç kullanımının yeterli örgütlenememesinden kaynaklanabilir.

Öğretim hizmetlerinin yeterince etkili bir şekilde gerçekleşmesi halinde öğrencilerin başarılarının "yeterli öğrenme" düzeyine çıkabileceği ve çalgı öğretim programının hedefine daha yüksek düzeyde ulaşabileceği açıktır.

Tablo 4.2.1.11. Ana Çalgı Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Ana Çalgı Çalışma Saatlerini Planlama Derecesi

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı	1	10	3	2		16
	Satır	6.3	62.5	18.8	12.5		24.6
	Sütun	25.0	40.0	14.3	15.4		
	Toplam	1.5	15.4	4.6	3.1		
2	Sayı	1	4	4	6	1	16
	Satır	6.3	25.0	25.0	37.5	6.3	24.6
	Sütun	25.0	16.0	19.0	46.2	50.0	
	Toplam	1.5	6.2	6.2	9.2	1.5	
3	Sayı	2	5	8	1		16
	Satır	12.5	31.3	50.0	6.3		24.6
	Sütun	50.0	20.0	38.1	7.7		
	Toplam	3.1	7.7	12.3	1.5		
4	Sayı		6	6	4	1	17
	Satır		35.3	35.3	23.5	5.9	26.2
	Sütun		28.6	28.6	30.8	50.0	
	Toplam		9.2	9.2	6.2	1.5	
Toplam		4	25	21	13	2	65
		6.2	38.5	32.3	20.0	3.1	100.0

Sd=12

n=65

$X^2 > 14.74$

$p = 0.25 > 0.05$

Tablo 4.2.1.11 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğrencilerinin çalışma saatlerini % 6.2'si tamamen, % 38.5'ü büyük ölçüde, % 32.3'ü kısmen, % 20.0'ı çok az planlamaktadır. Ana çalgı çalışma saatlerini planlamayan öğrenci oranı ise % 3.1'dir.

Tablo 4.2.1.11'e göre çalışma saatlerini kısmen ve büyük ölçüde planlayanların toplam oranı 1. sınıflarda % 81.3, 2. sınıflarda % 50,3. sınıflarda % 81.3 ve 4. sınıflarda % 70.3'tür.

Bu bulgular, ana çalgı öğrencilerinin büyük çoğunluğunun sistemli bir çalışma içerisinde olduklarını göstermektedir. Bu alışkanlığın büyük ölçüde ve kısmen planlı çalışmadan "tamamen ve büyük ölçüde planlı çalışma"ya yükseltilmesi halinde ana çalgı başarı düzeyinin de yükselebileceği söylenebilir.

Tablo 4.2.1.12. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Bölümde Verilmekte Olan Ana Çalgı Öğretiminin Çevrenin Müzik İhtiyacını Karşılatabilmedeki İşlevsellik Derecesi

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı		4	6	3	3	16
	Satır		25.0	37.5	18.3	18.8	24.6
	Sütun		28.6	31.6	11.1	60.0	
	Toplam		6.2	9.2	4.6	4.6	
2	Sayı		4	3	7	2	16
	Satır		25.0	18.8	43.8	12.5	24.6
	Sütun		28.6	15.8	25.9	40.0	
	Toplam		6.2	4.6	10.8	3.1	
3	Sayı		6	5	5		16
	Satır		37.5	31.3	31.3		24.6
	Sütun		42.9	26.3	18.5		
	Toplam		9.2	7.7	7.7		
4	Sayı			5	12		17
	Satır			29.4	70.6		26.2
	Sütun			26.3	44.4		
	Toplam			7.7	18.5		
Toplam			14	19	27	5	65
			21.5	29.2	41.5	7.7	100.0

Sd=9

n=65

 $X^2 > 18.17$

p=0.03 > 0.05

Tablo 4.2.1.12 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğrencilerinin % 21.5'ine göre bölümde verilen ana çalgı eğitimi çevrenin müzik ihtiyacını karşılamada büyük ölçüde, % 29.2'sine göre kısmen, % 41.5'ine göre çok az işlevseldir. "Hiç işlevsel değildir" görüşünde olanlar ise % 7.7 oranındadır.

Tablo 4.2.1.12'ye göre 1.sınıfların % 37.5'i ana çalgı eğitiminin çevrenin müzik ihtiyacını karşılamada kısmen, 2. sınıfların % 43.8'i çok az, 3. sınıfların % 37.5'i büyük ölçüde ve 4. sınıfların % 70.6'sı çok az işlevsel olduğunu belirtmektedir. Bu bulgulardan işlevsellik konusunda sınıflar arasında anlamlı bir görüş farklılığının ($p<0.05$) ortaya çıktığı görülmektedir.

Tablodaki bulgulara göre ana çalgı öğrencilerinin % 50.7'si ana çalgı eğitiminin çevrenin müzik ihtiyacını karşılamada "kısmen veya büyük ölçüde" işlevsel olduğu ve dolaylı olarak çalgı öğretim programında yer alan "çevreden-evrene" ilkesine de en azından kısmen uyulduğu görüşündedir.

Anlaşıyor ki ana çalgı öğretim programı hazırlanır ve uygulanırken ülkemizin genel müzik eğitimi amaçlarının yanısıra toplumun ve çevrenin müzik ihtiyacı da önemle gözönünde bulundurulmalıdır.

Tablo 4.2.1.13. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Öğretim Faaliyetlerinin Ana Çalgı Dersi Amaçlarına Hizmet Etme Derecesi

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00		
1	Sayı		11	4	1		16
	Satır		68.8	25.0	6.3		25.0
	Sütun		36.7	22.2	7.7		
	Toplam		17.2	6.3	1.6		
2	Sayı	1	8.	3	3		15
	Satır	6.7	37.5	20.0	20.0		23.4
	Sütun	33.3	20.0	16.7	23.1		
	Toplam	1.6	9.4	4.7	4.7		
3	Sayı	2	6	4	4		16
	Satır	12.5	37.5	25.0	25.0		25.0
	Sütun	66.7	20.0	22.2	30.8		
	Toplam	3.1	9.4	6.3	6.3		
4	Sayı		5	7	5		17
	Satır		29.4	41.2	29.4		26.6
	Sütun		16.7	38.9	38.5		
	Toplam		7.8	10.9	7.8		
Toplam		3	30	18	13		64
		4.7	46.9	28.1	20.3		100.0

Sd=9

n=64

 $\chi^2 > 10.84$

p=0.28 > 0.05

Tablo 4.2.1.13 incelendiğinde görüldüğü gibi ana çalgı 1. sınıf öğrencilerinin % 68.8'i öğretim faaliyetlerinin ana çalgı dersinin amaçlarına büyük ölçüde, % 25.0'ı kısmen ve % 6.3'ü çok az; 2. sınıf öğrencilerinin % 6.7'si tamamen, % 53.3'ü büyük ölçüde, % 20.0'si kısmen, % 20'si çok az; 3.sınıf öğrencilerinin % 12.5'i tamamen, % 37.5'i büyük ölçüde, % 25.0'ı kısmen, % 25.0'ı çok az; 4. sınıf öğrencilerinin % 29.4'ü büyük ölçüde, % 41.2'si kısmen, % 29.4'ü çok az hizmet ettiğini belirtmektedir.

Tablo 4.2.1.13'deki ana çalgı öğrenci görüşlerine ilişkin bulgulara göre öğretim faaliyetleri ana çalgı dersinin amaçlarına % 4.7'si tamamen, % 46.9'u büyük ölçüde, % 28.1'i kısmen, % 20.3'ü çok az hizmet etmektedir.

Bu bulgular ana çalgı öğrencilerinin yaklaşık (%47'siyle) yarısının, ana çalgı öğretim faaliyetlerinin ana çalgı dersinin amaçlarına büyük ölçüde hizmet ettiği görüşünde olduklarını göstermektedir. Bu görüş Bloom'un, öğretim hizmeti niteliğinin olumlu olması halinde bütün öğrenme ürünlerinin yüksek düzeye erişeceği ve ürünler bakımından öğrenciler arası farklılaşmanın da en aza ineceğini belirten (Bloom, 1979, s.11) görüşüyle birlikte düşünüldüğünde daha da anlamlı olmaktadır.

Tablo 4.2.1.14. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Dersi Amaçlarında Öngörülen Davranışları Kazanabilme Dereceleri

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı		8	8			16
	Satır		50.0	50.0			24.6
	Sütun		33.3	32.0			
	Toplam		12.3	12.3			
2	Sayı	5	5	5	1		16
	Satır	31.3	31.3	31.3	6.3		24.6
	Sütun	45.5	20.8	20.0	25.0		
	Toplam	7.7	7.7	7.7	1.5		
3	Sayı	3	3	8	2		16
	Satır	18.8	18.8	50.0	12.5		24.6
	Sütun	27.3	12.5	32.0	50.0		
	Toplam	4.6	4.6	12.3	3.1		
4	Sayı	3	8	4	1	1	17
	Satır	17.6	47.1	23.5	5.9	5.9	26.2
	Sütun	27.3	33.3	16.0	25.0	100.0	
	Toplam	4.6	12.3	6.2	1.5	1.5	
Toplam		11	24	25	4	1	65
		16.9	36.9	38.5	6.2	1.5	100.0

Sd=12

n=65

$X^2 > 14.63$

p=0.26 > 0.05

Tablo 4.2.1.14 incelendiğinde görüldüğü gibi ana çalgı dersi amaçlarında öngörülen (bilgi, tutum, beceri, v.b.) davranışları ana çalgı

öğrencilerinin % 16.9'u tamamen, % 36.9'u büyük ölçüde % 38.5'i kısmen % 6.2'si çok az kazanılabilmektedir. Bu davranışları hiç kazanamadıklarını belirtenler % 1.5 oranındadır. Tablo 4.1.2.14'deki bulgulara göre öğrencilerin % 38.5'i bu davranışları kısmen kazanabildikleri görüşündedir. Öğrencilerin ana çalgı başarı düzeylerinin "yeterli öğrenme" düzeyine çıkarılması için ana çalgı ders programlarının öngörülen davranışları istenilen ölçüde kazandırabilecek şekilde düzenlemesi gerektiği bu bulgularla daha çok önem kazanmaktadır.

Tablo 4.2.1.15. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Dersi Konularının Düzeylerine Uygunluk Derecesi

Sınıflar		Düzye	Düzye	Düzye	Düzye	Toplam
		Üzerinde	Uygun	Kısmen Uygun	Altında	
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00
1	Sayı	2	14			16
	Satır	12.5	87.5			24.6
	Sütun	20.0	28.6			
	Toplam	3.1	21.5			
2	Sayı	2	12	2		16
	Satır	12.5	75.0	12.5		24.6
	Sütun	20.0	24.5	100.0		
	Toplam	3.1	18.5	3.1		
3	Sayı	2	11			16
	Satır	12.5	68.8			24.6
	Sütun	20.0	22.4			
	Toplam	3.1	16.9			
4	Sayı	4	12		1	17
	Satır	23.5	70.6		5.9	26.2
	Sütun	40.0	24.5		33.3	
	Toplam	6.2	18.5		1.5	
Toplam		10	49	2	3	1
		15.4	75.4	3.1	4.6	1.5

Sd=12

n=65

 $X^2 > 14.32$

p=0.28 > 0.05

4.2.1.15 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğrencilerinin % 15.4'ü ders konularının düzeylerinin üzerinde, % 75.4'ü düzeylerine uygun, % 3.1 düzeylerine kısmen uygun, % 4.6'sı düzeylerinin altında, % 1.5'i ise düzeyleriyle ilgisiz olduğunu belirtmektedir.

Tablo 4.2.1.15'deki bulgulara sınıflar açısından bakıldığında, 1. sınıfların % 87.5'i, 2. sınıfların % 75.0'ı, 3. sınıfların % 68.8'i ve 4. sınıfların % 70.6'sı ana çalgı ders konularının düzeylerine uygun olduğu görüşündedir.

Tablo 4.2.1.16. Ana Çalgı Öğrencilerine Göre Ana Çalgı Ders Konularının Kolaydan Zora, Basitten Karmaşığa, Somuttan Soyuta Düzenlenme Derecesi

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kismen	Çok az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı	4	8	4			16
	Satır	25.0	50.0	25.0			24.6
	Sütun	21.1	25.0	33.3			
	Toplam	6.2	12.3	6.2			
2	Sayı	4	9	3			16
	Satır	25.0	56.3	18.8			24.6
	Sütun	21.1	28.1	25.0			
	Toplam	6.2	13.8	4.6			
3	Sayı	5	5	4	2		16
	Satır	31.3	31.3	25.0	12.5		24.6
	Sütun	26.3	15.6	33.3	100.0		
	Toplam	7.7	7.7	6.2	3.1		
4	Sayı	6	10	1			17
	Satır	35.3	58.8	5.9			26.2
	Sütun	31.6	31.3	8.3			
	Toplam	9.2	15.4	1.5			
Toplam		19	32	12	2		65
		29.2	49.2	18.5	3.1		100.0

Sd=9

n=65

 $X^2 > 10.28$

p=0.32 > 0.05

Tablo 4.2.1.16 incelendiğinde görölüyor ki öğrencilerinin % 29.2'si ana çalgı ders konularının kolaydan zora, basitten karmaşığa, somuttan soyuta tamamen, % 49.2'si büyük ölçüde, % 18.5'i kısmen, % 3.1'i çok az uygun düzenlendiğini belirtmektedir. Tabloya göre belirtilen görüşler bakımından, sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark ($p<0.05$) bulunmamaktadır.

Tablo 4.2.1.16'daki bulgulara göre tüm öğrencilerin yaklaşık (49.2 ile) yarısı ana çalgı ders konularının kolaydan zora basitten karmaşığa, somuttan soyuta ilkesine büyük ölçüde uygun düzenlendiği görüşündedir. Tamamen uygun düzenlendiği görüşünde olanlarla birlikte bu oran % 78.4'e ulaşmaktadır.

Öğrenme yaşantılarının düzenlenmesinde içeriğin nasıl örgütleneceği önemli rol oynar. İçerik yatay ve dikey örgütlenir. Tabloda da verilen öğrenci görüşlerine göre konuları (içeriği); kolaydan zora, basitten karmaşığa, somuttan soyuta sıralamanın "büyük ölçüde" yapıldığı anlaşılmaktadır. Yapılan araştırmalar bu tür sıralamanın başarıyı arttırdığını göstermektedir (Fleming, 1987).

Tablo 4.2.1.17. Ana Çalgı Öğrenci Görüşlerine Göre Ana Çalgı Derslerinde Amaçlara Ulaşılma Derecesi

Sınıflar		Tamamen	Büyük Ölçüde	Kismen	Çok Az	Hiç	Toplam
		1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	
1	Sayı		5	10	1		16
	Satır		31.3	62.5	6.3		24.6
	Sütun		27.8	33.3	5.9		
	Toplam		7.7	15.4	1.5		
2	Sayı		9	5+	2		16
	Satır		56.3	31.3	12.5		24.6
	Sütun		50.0	16.7	11.8		
	Toplam		13.8	7.7	3.1		
3	Sayı		2	10	4		16
	Satır		12.5	62.5	25.0		24.6
	Sütun		11.1	33.3	23.5		
	Toplam		3.1	15.4	6.2		
4	Sayı		2	5	10		17
	Satır		11.8	29.4	58.8		26.2
	Sütun		11.1	16.7	58.8		
	Toplam		3.1	7.7	15.4		
Toplam			18	30	17		65
			27.7	46.2	26.2		100.0

Sd=6

n=65

 $X^2 > 21.84$

p=0.001 > 0.05

Tablo 4.2.1.17 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğrencilerinin % 27.7'si ana çalgı dersi amaçlarına büyük ölçüde, % 46.2'si kısmen ve % 26.2'si çok az ulaşıldığını belirtmektedir. Ana çalgı dersinde amaçlara ulaşma derecesi ile ilgili görüşler bakımından sınıflar arasında anlamlı bir fark ($p < 0.05$) vardır. 1. sınıfların % 27.8'i, 2. sınıfların % 50.0'ı, 3. sınıfların % 11.1'i ve 4. sınıfların % 11.1'i amaçlara büyük ölçüde ulaşıldığı görüşündedir. Kısmen ulaşıldığı görüşünde olan öğrenci oranı 1. sınıflarda % 33.3, 2. sınıflarda % 16.7, 3. sınıflarda % 33.3, ve 4. sınıflarda % 16.7'dir.

Ana çalgı öğretim programında içerik ve konular sınıf yükseldikçe yani 1. sınıftan 4. sınıfa doğru gittikçe yoğunlaşmakta ve güçleşmektedir. Bundan dolayı Tablo 4.2.1.17'deki bulgular, sınıf yükseldikçe ana çalgı dersinde amaca ulaşma derecesinin düştüğünü göstermektedir. Buna bağlı olarak öğrenci başarı düzeyinde, sınıf yükseldikçe düştüğü Tablo 4.5'de görülebilmektedir.

4.2.2.A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitim Bölümü Ana Çalgı Öğretim Elemanlarının Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.2.2.1. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Bölümdeki Ana Çalgı Dersliklerinin Sayıca Yeterlilik Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	--	--
Büyük ölçüde	--	--
Kısmen	2	33.3
Çok az	4	66.7
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.1'de görüldüğü gibi ana çalgı öğretim elemanlarının % 33'ü bölümdeki ana çalgı dersliklerinin sayısal olarak kısmen yeterli, % 66.7'si ise çok az yeterli olduğu görüşündedir.

Sağlıklı bir öğretme ortamının oluşturulmasında ve öğretimin gerçekleşmesinde derslik çok önemli bir işleve sahiptir. Ana çalgı öğretim programına ilişkin hedeflerin ve davranışların istenilen biçimde kazandırılıp geliştirilmesi yeterli sayıda ana çalgı dersliğinin bulunması halinde daha sağlıklı gerçekleştirilebilir.

Tablo 4.2.2.2. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Bölümdeki Öğrenci Çalışma Odalarının Sayıca Yeterlilik Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	--	--
Büyük ölçüde	--	--
Kısmen	2	33.3
Çok az	4	66.7
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.2'de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının % 33.3'ü bölümdeki öğrenci çalışma odalarının sayısal olarak kısmen yeterli, % 66.7'si ise çok az yeterli olduğu görüşündedir. Ana çalgı öğrencilerinin ana çalgı öğretimin hedeflerini gerçekleştirebilmeleri ders içi ve ders dışı çalışmalarını gerektirmektedir. Müzik, çalgı ve bunun içerisinde yer alan ana çalgı öğretimi, özel-ölgül bir alan olup, özel ortamları (ses geçirmeyen odaları) gerektirir. Dolayısıyla ana çalgı öğretim programının etkililik derecesini arttırmak için bölümün öğrenci çalışma odalarına ilişkin özel koşullarının geliştirilmesine gereksinim vardır.

Tablo 4. 2.2.2'deki bulgular ana çalgı öğretim elemanlarının bölümde tamamen veya büyük ölçüde yeterli sayıda öğrenci çalışma odası bulunmadığı görüşünde olduklarını göstermektedir. Bu görüş Tablo 4.2.2.1.'de belirtildiği gibi ana çalgı dersi hedef ve davranışlarının kazandırılıp geliştirilmesi için gerekli fiziki ortamın ivedilikle sağlanarak başarı düzeyinin artırılmasının gerekliliğine işaret etmektedir.

Tablo 4.2.2.3. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Bölümdeki Ana Çalgıların Sayıca Yeterlilik Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	--	--
Büyük ölçüde	--	--
Kısmen	2	33.3
Çok az	4	50.0
Hiç	1	16.7
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.3 incelendiğinde görüldüğü gibi ana çalgı öğretim elemanlarının % 33.3'ü bölümdeki ana çalgıların sayısal olarak kısmen yeterli, % 50.0'si çok az yeterli olduğu görüşündedir. Sayıca hiç yeterli değil görüşünde olanlar ise % 16.7 oranındadır. Bu durum bölümdeki ana çalgıların (daha) yeterli bir sayıya ulaştırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Çünkü ana çalgı sayısının yetersiz olması ana çalgı öğretim amaçlarının gerçekleştirilmesini olumsuz etkiler.

Tablo 4.2.2.4. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Bölümdeki Ana Çalgı Dersi İçin Ayrılan Haftalık Ders Saatinin Yeterlilik Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	4	66.7
Büyük ölçüde	--	--
Kısmen	2	33.3
Çok az	--	--
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.4'de görüldüğü gibi ana çalgı öğretim elemanlarının % 66.7'si ana çalgı dersi için ayrılan haftalık ders saatinin tamamen yeterli, % 33.3'ü ise kısmen yeterli olduğu görüşündedir.

Çalgı eğitiminin yeterli olarak programlanması gerektiğinde, özel eğitim yaklaşımıyla öğrencinin en az bir saat bireysel derse gereksinimi vardır (Fletcher, 1989, s. 141). Ana çalgı öğretim elemanlarına göre, A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümünde yürütülmekte olan ana çalgı öğretiminde haftada bir saatlik ders gereksinimi karşılanmaktadır.

Tablo 4.2.2.5. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Ana Çalgı Derslerinin Ana Çalgı Öğretim Programındaki Esaslara Uygun Yürütülebilme Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	4	66.7
Büyük ölçüde	2	33.3
Kısmen	--	--
Çok az	--	--
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.5'de görüldüğü gibi ana çalgı öğretim elemanlarının % 66.7'si ana çalgı derslerinin ana çalgı öğretim programındaki esaslara tamamen uygun, % 33.3'ü ise büyük ölçüde uygun yürütülebildiği görüşündedir.

Tablo 4.2.2.6. Ana Çalgı Öğretim Elemanları Görüşlerine Göre Ana Çalgı Dersinin İşleniş Şekli

İşleniş Şekli	İSTATİSTİK	
	f	%
Öğrenci Düzeyine Göre	--	--
Programda Yer Alan Esaslara Göre	--	--
Kendi Yöntemine Göre	2	33.3
Hepsini Birlikte Dikkate Alan Anlayışa Göre	4	66.7
Başka	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.6'da görüldüğü gibi ana çalgı öğretim elemanlarının % 66.7'si ana çalgı öğrenci düzeyini, öğrenci düzeyine programda yer alan esasları ve kendi yöntemini birlikte dikkate alan bir anlayış çerçevesinde işledikleri görüşündedir. % 33.3'ü ise ana çalgı dersini kendi yöntemine göre işlediğini belirtmektedir.

Bu bulgulardan ana çalgı öğretim elemanlarının üçte ikisinin ana çalgı öğretim programının esaslarını ve kendi yöntemini takip ederken öğrenci düzeyini ve dolayısıyla bireysel farklılıkları gözönüne alarak dersi işlediklerini göstermektedir.

Tablo 4.2.2.7. Ana Çalgı Öğretim Elemanı Görüşlerine Göre Bölümün Sahip Olduğu Araç Gereç ve İnsan Kaynağının Ana Çalgı Öğretiminin Amaçlarını Gerçekleştirmede Etkili Kullanılma Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	--	--
Büyük Ölçüde	--	--
Kısmen	4	66.7
Çok Az	2	33.3
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.1.7'de görüldüğü gibi ana çalgı öğretim elemanlarının % 66.7'si sahip olduğu araç-gereç ve insan kaynağının ana çalgı öğretiminin amaçlarını gerçekleştirilmede kısmen, % 33.3'ü ise çok az etkili kullanıldığını belirtmektedir.

Bu bulgular bölümün sahip olduğu araç-gereç ve insan kaynağının ana çalgı öğretiminin amaçlarını gerçekleştirilmede daha etkili kullanılması gerektiğine işaret etmektedir. Bu kaynakların yeterince ve daha etkili

kullanılması halinde, ana çalgı öğretim amaçlarının daha yüksek düzeyde gerçekleşebileceği unutulmamalıdır.

Tablo 4.2.2.8. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Ders Programları ve Uygulamalarına Yönelik Olarak Diğer Müzik Eğitimi Bölümlerinde Yapılan ve Yürütülen Çalışmalardan Haberdar Olunma Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	--	--
Büyük Ölçüde	3	50.0
Kısmen	2	33.3
Çok Az	1	16.7
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.8 incelendiğinde görüldüğü gibi ana çalgı öğretim elemanlarının % 50.0'ı ana çalgı ders programları ve uygulamalara yönelik olarak diğer müzik eğitimi bölümlerinde yapılan ve yürütülen çalışmalardan büyük ölçüde, % 33.3'ü kısmen, % 16.7'si ise çok az haberdar olduğu görüşündedir.

Tablodaki bulgular, ana çalgı öğretim elemanlarının, bu dersin gerekleri açısından diğer bölümlerle iletişim halinde bulduklarını göstermektedir.

Ana çalgı ders programları ve uygulamalarına yönelik olarak yapılan çalışmalar, programın geliştirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Sürekli bir değişme ve gelişme içinde olan memleketimizde program çalışmalarını yakından izleyerek bu değişme ve gelişmeye katkıda bulunmak eğitim kurumlarına düşmektedir. Bu nedenle müzik eğitimi bölümleri arasında ana çalgısal iletişimin daha etkili bir şekilde yürütülmesi sürekli bir gerekliliktir.

Tablo 4.2.2.9. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Derslerinde Kazandırmayı Düşündükleri Amaçların Öğrenci İhtiyaçlarına Uygunluk Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	--	--
Büyük Ölçüde	3	50.0
Kısmen	2	33.3
Çok Az	1	16.7
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.9 incelendiğinde görüldüğü gibi ana çalgı öğretim elemanlarının % 50.0'ı ana çalgı dersinde kazandırmayı düşündükleri amaçların öğrenci ihtiyacını büyük ölçüde, % 33.3'ü kısmen, % 16.7'si çok az uygun olduğunu belirtmektedir.

Bu bulgular birlikte ele alındığında, ana çalgı öğretim elemanlarının ana çalgı dersinde kazandırılması düşünülen amaçların öğrenci ihtiyacına uygun olduğu, bu bakımdan, dersin amaçlarının gerçekleşmesine engel önemli bir durumun bulunmadığı görüşünü büyük bir çoğunlukla paylaştıklarını göstermektedir.

Tablo 4.2.2.10. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Dersinin Mevcut İçeriği (Muhtevası) İle Derslerin Öngörülen Amaçlarına Ulaşabilme Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	--	--
Büyük Ölçüde	4	66.5
Kısmen	1	16.7
Çok Az	--	--
Hiç	1	16.7
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.10 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğretim elemanlarının % 66.5'i ana çalgı derslerinin mevcut içeriği (muhtevası) ile derslerin öngörülen amaçlarına büyük ölçüde, % 16.7'si kısmen ulaşıldığını belirtmektedir. Hiç ulaşılmadığını belirtenler ise % 16.7'dir.

Bu bulgular çalgı derslerinin içeriği ile derslerin öngörülen amaçlarına büyük ölçüde ulaşıldığı görüşünde olduklarını göstermektedir. İçeriğin amaçlara büyük ölçüde hizmet etmesi, amaçların gerçekleştirilebilme derecesinde içeriğin olumlu rol oynadığının bir göstergesidir.

Tablo 4.2.2.11. Öğretim Elemanlarına Göre Bölümde Verilmekte Olan Çalgı Öğretiminin Çevrenin Müzik İhtiyacını Karşılatabilmedeki İşlevsellik Derecesi

İSTATİSTİK	f	%
DERECE		
Tamamen	--	--
Büyük Ölçüde	--	--
Kısmen	2	33.3
Çok Az	4	66.7
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.11'de görülüyor ki incelendiğinde ana çalgı öğretim elemanlarının % 33.3'ü bölümde verilen çalgı eğitiminin çevrenin müzik ihtiyacını karşılayabilmede kısmen, % 66.7'si ise çok az işlevsel olduğunu belirtmektedir.

Bu bulgular, ana çalgı öğretim elemanı görüşlerine göre, ana çalgı eğitiminin çevrenin müzik ihtiyaçlarını yeterince karşılamadığı doğrultusundadır. Bu durumda bölümdeki ana çalgı eğitiminde "yakından uzağa" ve "çevreden evrene" ilkelerine yeterince yer verilmediği söylenebilir.

Tablo 4.2.2.12. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Öğretim Faaliyetlerinin Ana Çalgı Dersi Amaçlarına Hizmet Etme Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	--	--
Büyük Ölçüde	4	66.7
Kısmen	2	33.3
Çok Az	--	--
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4. 2.2.12.'de görüldüğü gibi ana çalgı, öğretim elemanlarının % 66.7'sinin görüşüne göre öğretim faaliyetleri ana çalgı dersinin amaçlarına büyük ölçüde, % 33.3'ünün görüşüne göre ise kısmen hizmet etmektedir.

Bu bulgular, ana çalgı öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun ana çalgı öğretim faaliyetlerinin ana çalgı dersinin amaçlarına büyük ölçüde hizmet ettiği görüşünde olduklarını göstermektedir. Bu durumda öğretim hizmetlerinin olumlu olacağı, bu sayede öğrenme ürünlerinin yükseleceği ve sonuçta , öğrenci arası farklılaşmalarının daha aza inebileceği söylenebilir.

Tablo 4.2.2.13. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Öğrencilerin Ana Çalgı Dersi Amaçlarında Öngörülen Davranışları Kazanabilme Dereceleri

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	1	16.7
Büyük Ölçüde	4	66.7
Kısmen	1	16.7
Çok Az	--	--
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.13 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğretim elemanlarının % 16.7'si öğrencilerin ana çalgı dersi amaçlarında öngörülen (bilgi, tutum, beceri v.b.) davranışları tamamen, % 66.7'si büyük ölçüde, % 16.7'si ise kısmen kazandıkları görüşündedir.

Bu bulgular ana çalgı öğretim elemanlarının % 83.4'ünün ana çalgı dersi amaçlarında öngörülen davranışların öğrenciler tarafından tamamen veya büyük ölçüde kazanıldığı görüşünde olduklarını göstermektedir.

Tablo 4.2.2.14. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Dersi Konularının Öğrenci Düzeyine Uygunluk Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Öğrenci düzeyinin üstünde	--	--
Öğrenci düzeyine uygun	4	66.7
Öğrenci düzeyine kısmen uygun	1	16.7
Öğrenci düzeyinin altında	1	16.7
Öğrenci düzeyiyle ilgisiz (rastgele, gelişi güzel)	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.14 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğretim elemanlarının % 66.7'si ana çalgı ders konularının öğrenci düzeyine uygun, % 16.7'si öğrenci düzeyine kısmen uygun, % 16.7'si ise öğrenci düzeyinin altında olduğunu belirtmektedir. Ana çalgı öğretim elemanları öğrenci düzeyine uygun seçeneğinin yanısıra; "öğrencilerin müziğe başlama yaşının geç olması nedeniyle konular da öğrenci düzeyine göre belirlenmiştir" demektedir.

Bu bulgular, ana çalgı öğretim elemanlarının % 83.4'nün ana çalgı dersi konularının öğrenci düzeyine uygun olduğu görüşünde birleştiklerini göstermektedir. Anlaşıyor ki konuların seçilmesinde ve düzenlenmesinde öğrenci düzeyine uygunluk ilkesine yeterince önem verilmektedir.

Tablo 4.2.2.15. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Bölümlerinde Ana Çalgı Dersi ile İlgili Mesleki Toplantılar Düzenleme Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	--	--
Büyük Ölçüde	--	--
Kısmen	--	--
Çok Az	2	33.3
Hiç	4	66.7
Toplam	6	100.0

Tablo 4. 2.2.15'de görüldüğü gibi ana çalgı öğretim elemanlarının % 33.3'ü ana çalgı dersi ile ilgili mesleki toplantıların çok az düzenlendiğini, % 66.7'si ise hiç düzenlenmediğini belirtmektedir.

İletişim süreci insan davranışlarını değiştirmek, örgütte bir haberleşme ağı kurmak, kişiler ve gruplararası ilişkileri geliştirmek ve etkili bir eşgüdüm (koordinasyon) sağlamak amaçları ile kullanılır. Bu amaçları ana çalgı öğretim elemanları arasında mesleki toplantılar düzenlenmesiyle sağlıklı gerçekleştirilebilir.

Tablo 4.2.2.16. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Ders Konularının Kolaydan Zora, Basitten Karmaşığa, Somuttan Soyuta Düzenlenme Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	5	83.3
Büyük Ölçüde	--	--
Kısmen	1	16.7
Çok Az	--	--
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4.2.2.16'da görüldüğü gibi ana çalgı öğretim elemanlarının % 83.3'ü konularının tamamen birbirinin ön şartı olacak biçimde kolaydan zora, basitten karmaşığa, somuttan soyuta ilkelere göre düzenlendiğini, % 16.7'si ise bu ilkelere kısmen uyulduğunu belirtmektedir.

Bu bulgular, ana çalgı öğretim elemanlarına göre ana çalgı ders konularının birbirinin ön şartı olacak biçimde sıralandığını göstermektedir. Bu şekildeki bir konu sıralamasının programın etkililik derecesini arttıracığı söylenebilir.

Tablo 4.2.2.17. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Kendilerinin Ana Çalgı Dersinin Gereklere Açısından Öğrencilerini Tanıma Dereceleri

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	--	--
Büyük Ölçüde	3	50.0
Kısmen	3	50.0
Çok Az	--	--
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4. 2.2.17'de görüldüğü gibi ana çalgı öğretim elemanlarının % 50'si öğrencilerini büyük ölçüde, % 50'si ise kısmen tanıdıkları görüşündedir.

Bu bulgular ana çalgı öğretim elemanlarının öğrencilerini ana çalgı dersi gereklere açısından yeterince tanıdıkları görüşünde olduklarını göstermektedir.

Bireysel öğretimin gerçekleştiği ana çalgı derslerinde, öğrencinin ve programın başarısını arttırmak, etkili bir öğretimin gerçekleştirilmesine, bu da ana çalgı öğrenci özelliklerinin iyi bilinmesine ve tanınmasına bağlıdır.

Tablo 4.2.2.18. Ana Çalgı Öğretim Elemanlarına Göre Ana Çalgı Derslerinde Amaçlara Ulaşıma Derecesi

DERECE	İSTATİSTİK	
	f	%
Tamamen	--	--
Büyük Ölçüde	5	83.3
Kısmen	--	--
Çok Az	1	16.7
Hiç	--	--
Toplam	6	100.0

Tablo 4. 2.2.18 incelendiğinde ana çalgı öğretim elemanlarının % 83.3'ü ana çalgı derslerinde amaçlarına büyük ölçüde, % 16.7'si ise çok az ulaşıldığını belirtmektedir.

Bu bulgular ana çalgı öğretim elemanlarının çok büyük bir çoğunlukla ana çalgı derslerinde amaçlara ulaşıldığı görüşünde olduklarını göstermektedir.

4.3. A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü Ana Çalgı Öğretim Programının Etkililik ve Amaca Hizmet Etme Derecesine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.3.1. Ana Çalgı Dersinde Başarılı Öğrenci Yüzdeleri ve Aritmetik Ortalamaları

Sınıflar	I. Yarıyıl				II. Yarıyıl				Yıl				Tüm Sınıflar
	f	%	Top.	$\bar{X}$	f	%	Top.	$\bar{X}$	f	%	Top.	$\bar{X}$	
1	16	100.00	16	75.50	15	93.75	16	71.00	31	96.87	32	73.25	59.56
2	15	93.75	16	61.35	16	100.00	16	63.25	31	96.87	32	62.28	
3	12	75.00	16	44.75	12	75.00	16	44.56	24	75.00	32	44.65	
4	12	70.58	17	50.17	17	100.00	17	66.00	29	85.29	34	58.08	

Tablo 4.3.1 incelendiğinde görüldüğü gibi ana çalgı dersinde başarılı öğrenci yüzdesinin 4. sınıflarda 58.08, 3. sınıflarda 44.65, 2. sınıflarda 62.28, 1. sınıflarda ise 73.25 olduğu görülmektedir. Tüm sınıflardaki ana çalgı dersinde başarılı öğrenci yüzdesi 59.56'dır.

Bu bulgulara göre ana çalgı dersinde başarılı öğrenci yüzdelерinin 4. ve 2. sınıflarda "geçerli öğrenme" düzeyinde, 1. sınıflarda "yeterli öğrenme" düzeyinde ve 3. sınıflarda "geçerli öğrenme düzeyinin altında" olduğu görülmektedir. Sınıfların hepsine bir bütün olarak bakıldığında ana çalgı dersinde başarılı öğrenci yüzdesinin "geçerli öğrenme" düzeyinde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.3.1'de 3. sınıflarda ana çalgı dersinde başarılı öğrenci yüzdesinin diğer sınıflara göre düşük olması dikkat çekicidir. Ancak sınıf yükseldikçe başarılı öğrenci sayısının düştüğü gözönünde bulunduğunda, başarılı öğrenci yüzdelерinin 4. sınıflara göre düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 4.3.2. Ana Çalgı Öğretim Programının Ana Çalgı Dersi Amaçlarına Hizmet Etme Derecesine İlişkin Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşlerinin Yüzdeleri ve Aritmetik Ortalamaları

Gruplar	Tamamen /Büyük Ölçüde/Kısmen	$\bar{X}$	Çok Az/Hiç	$\bar{X}$
	Üst Grup %	65.40	Alt Grup %	37.09
Öğretim elemanları	66.11		38.89	
Öğrenciler	64.70		35.30	
TOPLAM	130.81		74.19	

Tablo 4. 3.2 incelendiğinde görülüyor ki ana çalgı öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerini ana çalgı öğretim programının ana çalgı dersinin amaçlarına büyük ölçüde hizmet ettiği doğrultusundadır.

Tablo 4.3.1 ve 3.2'deki bulgular ana çalgı öğrencilerinin % 59.56'nın "geçerli öğrenme" düzeyinde başarılı ve % 65.40'ı ana çalgı öğretim programını gerçekleştirir düzeyde etkili olduğunu göstermektedir.

4.4. A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitim Bölümü Ana Çalgı Öğretim Elemanlarının ve Öğrencilerinin Ortak Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ana çalgı öğretim elemanları ve öğrencileri, ana çalgı derslerinin ana çalgı öğretim programında yer alan esaslara büyük ölçüde uygun yürütülebildikleri bölümün sahip olduğu araç-gereç ve insan kaynağının ana çalgı dersinin amaçlarını gerçekleştirmede etkili kullanıldığı, ana çalgı öğretim faaliyetlerinin bu dersin amaçlarına büyük ölçüde hizmet ettiği, ana çalgı dersi amaçlarında öngörülen davranışların büyük ölçüde ve kısmen kazandırıldığı / kazanıldığı, konuların düzeye uygun ve kolaydan zora, basitten karmaşığa, somuttan soyuta ilkelerine göre düzenlendiği; ana çalgıların, çalışma odalarının, ana çalgı dersliklerinin, araç-gereçlerin yeter sayıda olmadığı, ana çalgı dersinin çevrenin müzik ihtiyacını karşılamada yeterince işlevsel olmadığı görüşündedirler.

Yukarıda belirtilen ortak görüşler çerçevesinde tablo 4.3.2 ve 4.3.1'de belirtildiği gibi, ana çalgı öğretim programı ana çalgı ders amaçlarına büyük ölçüde hizmet etmekte ve ana çalgı öğrencilerini "geçerli öğrenme" düzeyinde başarılı kılar derecede etkili olmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, dördüncü bölümde sunulan bulgular ve onların yorumları ışığında sonuçlara varılmıştır. Bu sonuçlar alt problemler doğrultusunda aşağıda verilmiş ve bazı öneriler geliştirilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin sonuçlar: Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi ana çalgı öğrencilerinin ana çalgı derslerine ilişkin yarıyıl ve yılsonu başarı düzeyleri, 1. sınıf öğrencilerinde "yeterli öğrenme", 2., 3., ve 4. sınıf öğrencilerinde "geçerli öğrenme" düzeyinde bulunmuştur. Tüm sınıfların 1. yıllarındaki ana çalgı başarılarına bakıldığında 4. sınıf öğrencilerinin daha çok, 3. sınıf öğrencilerinin de daha az başarılı olduğu görülmüştür. Ancak sınıflar arasında anlamlı düzeyde farklılık ($p < 0.05$) yoktur.

Sınıflararası ana çalgı başarı düzeyi karşılaştırıldığında ise sınıf düzeyi yükseldikçe (1. sınıftan 4. sınıfa doğru) başarı düzeyinin düştüğü görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin sonuçlar: Ana çalgı öğretim programında yer alan ana çalgı dersinin amaçlarını gerçekleştirebilme derecesi ile ilgili ana çalgı öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerinden oluşmaktadır.

Ana çalgı öğrencileri ana çalgı derslerine tamamen ilgi duyduklarını, bu derse büyük ölçüde hazırladıklarını, çalışma saatlerini planladıklarını ancak derslerde kısmen zorlandıklarını belirtmektedir.

Ana çalgı öğrencilerinin Bölüm'den mezun olduktan sonrasına yönelik amaçlarının, müzik öğretmenliği yanında, lisansüstü eğitim ve sanatçı olarak çeşitli yerlerde çalışma olduğu dikkati çekmektedir. Buna göre ana çalgı programının, ana amaç doğrultusunda başka amaçlara da yol açtığı anlaşılmaktadır.

Ana çalgı öğretim elemanları, ana çalgı derslerini , ana çalgıya ilişkin öğretim programında yer alan esaslara büyük ölçüde uygun yürütelebildikleri, ancak araç-gereç ve insan kaynağını ana çalgı dersinin amaçlarını gerçekleştirmede kısmen etkili kullanılabildiği, ana çalgı öğretim faaliyetlerinin bu dersin amaçlarına büyük ölçüde hizmet ettiği, ana çalgı dersi amaçlarında öngörülen davranışları öğrencilerin önemli ölçüde kazandıkları, konularının düzeye uygun ve kolaydan zora, basitten karmaşığa, somuttan soyuta ilkelerine göre düzenlendiği görüşündedirler. Bu bağlamda ana çalgı öğrencileri de aynı görüşü paylaşmaktadırlar.

Ana çalgı öğretim elemanları, ana çalgı dersinin içeriği ile dersin öngörülen amaçlarına büyük ölçüde ulaşıldığının ve öğrencilerini ana çalgı dersinin gerekleri açısından önemli ölçüde tanıdıklarını belirtmektedir.

Ana çalgı öğretim elemanları ve öğrencilerinin ana çalgı dersinde karşılaştıkları problemlere ilişkin görüşleri, daha çok ana çalgıların, çalışma odalarının, ana çalgı dersliklerinin, araç-gereçlerin yeter sayıda olmadığı ve ayrıca çevrenin müzik ihtiyacını karşılamada ana çalgı dersinin yeterince işlevsel olmadığı yönündedir. Bunlardan farklı olarak öğrenciler, ana çalgı ders saatinin yeterli olmadığı görüşündedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin sonuçlar: Ana çalgı öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre, ana çalgı öğretimi amaca "büyük ölçüde" hizmet etmektedir. Ana çalgı 1. sınıf dersi öğretim programı "yeterli öğrenme" düzeyini gerçekleştirir ve ana çalgı öğrencilerinin % 73.25'ini "başarılı" kılar derecede etkili, 2., 3. ve 4.sınıf ana çalgı öğretim programı ise "geçerli öğrenme" düzeyini gerçekleştirir düzeyde ve ana çalgı öğrencilerinin % 55.00'nü "başarılı" kılar derecede etkilidir.

Elde edilen bu sonuçlar yeni kurulmuş bir bölümün kuruluşunu izleyen ilk dört yılında ana çalgı öğretim programının "geçerli öğrenme" düzeyini gerçekleştirir derecede etkili olduğunu göstermektedir. Bu önemli bir başarıdır. Ayrıca bu dört yıllık eğitimde ana çalgı dersinde karşılaşılan (ana çalgı, çalışma odası, ana çalgı dersliği, ders araç-gereç yetersizliği)

problemlere rağmen ana çalgı öğretim programının ana çalgı dersi amaçlarını büyük ölçüde gerçekleştirdiği görülmektedir.

5.2.Öneriler

1.Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği madde 18'de yer alan; başarı (geçme) notunun en az 50 puan olması zorunluluğu daha yüksek bir puana yükseltilecek, öğrencilerin "geçerli öğrenme" düzeyinin üstüne çıkıp "yeterli öğrenme" düzeyine ulaşmaları sağlanabilir ve bu yolla ana çalgı öğretim programının etkililiği artırılabilir.

2.Ana çalgı öğretimi amaçlarının gerçekleşmesinde etkili olan araç-gereç teminindeki eksikliklerin giderilmesi için gerekli ödenekler sağlanmalıdır.

3.Ana çalgı öğretim faaliyetlerinin amaca daha iyi hizmet edebilmesi için bazı yeni yollar aranmalıdır. Ana çalgı öğretiminde niteliği geliştirici çalışmaların yapılması teşvik edilmelidir.

4.Ana çalgı öğretim programında içerik ve konuların dağılımı sınıfların farklılıkları gözönüne alınarak yeniden düzenlenmelidir.

5.Ana çalgı öğretiminde program hazırlanır ve uygulanırken ülkemizin genel müzik eğitim amaçları ile toplumun ve çevrenin müzik eğitimi ihtiyacı birlikte gözönünde bulundurulmalıdır.

6.Ana çalgı öğretim programının amaçlarının gerçekleşmesinde belli bir rolü olan ders dışı çalışmalarının yapılabilmesi için yeterli sayıda öğrenci çalışma odaları yapılmalıdır.

7.A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümleri arasında ana çalgı öğretim programları ve ana çalgı derslerine ilişkin bilgi, görüş ve deneyim alış-verişine özen gösterilmelidir.

8.Çağdaş program geliştirme esasları, ana çalgı öğretim programını geliştirmede de yeterince dikkate alınarak ana çalgı öğretim programının yeniden gözden geçirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi yoluna gidilmelidir.

9.Hazırlanacak ana çalgı öğretim program tasarısını uygulayacak öğretim elemanları hem çağdaş program geliştirme ilkelerini hem de uygulayacakları program tasarısını kavrayıp uygulayabilecek düzeyde yetiştirilmelidir. Çünkü ana çalgı programını gerçekleştirecek olan asıl kişi ana çalgı öğretim elemanıdır.

10.Bu araştırma Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü öğrencilerinin ana çalgı başarıları ile öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinden hareketle çalgı öğretim programının değerlendirilerek geliştirilmesine yöneliktir. Bu bakımdan, araştırma sonuçları birer denence olarak ele alınıp, bunların yeni araştırmalarla yinelemeli olarak doğrulanması yararlı görülmektedir.

KAYNAKLAR

- AKBULUT, Efe. Keman Öğretim Programında Öngörülen Temel Hedeflerin Gerçekleşme Durumu. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 1996.
- ARICI, Hüsnü. İstatistik Yöntemler ve Uygulama. H.Ü. Basımevi, Ankara, 1978.
- BLOOM, B.S.u.a., Taxonomie von Lernzielen im kognitiven Bereich. 4.Auflage Beltz Verlag, Weinheim und Basel, 1974.
- BLOOM, Benjamin S. İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme. Çev. D.Ali Özçelik, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1979.
- ÇİLENTİ, Kâmuran. Eğitim Teknolojisi: Kavramlar-Araç ve Yöntemler-Merkezler, Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1979.
- DEMİREL, Özcan ve Ün, Kamile. Eğitim Terimleri. Şafak Matbaası, Ankara, 1987.
- DEMİRSOY, Ali. Kalıtım ve Evrim. Meteksan Ltd. Şti., Ankara, 1984.
- ERDEN, Münire. Eğitimde Program Değerlendirme. Ankara, Pe-gem Yayıncılık, 1995.
- ERTÜRK, Selâhattin. Eğitimde "Program Geliştirme". Ankara Yelkentepe Yayınları, 1994.
- FİDAN, Nurettin ve ERDEN, Münire. Eğitim Bilimine Giriş. Kadioğlu Matbaası, Ankara, 1986.
- FLETCHER, Peter. Education and Music. Oxford University Press, New York, 1989.
- FLIMENG, L. Malcolm. Displays and Communication. Bulunduğu eser; Gagner. M. (Ed). Instructional Technology Foundations. USA:Lawrance Erlbaum Associates. Inc., 1987.

- GÜNAY, E. ve UÇAN Ali. Keman 1633.1-8, Yaylı Çalgılar: Keman Sınıf II ve III Milli Eğitim Bakanlığı Mektupla Yüksek Öğretim Yaykur Açıköğretim/Yaygın Yükseköğretim. Eğitim Enstitüleri Müzik Bölümü, Mektupla Öğretim, Yaykur, Ankara, 1974-1975-1976-1977-1978.
- GÜVENÇ, Bozkurt, İnsan ve Kültür. 2. Baskı Remzi Kitabevi Yayınları, Ankara, 1974.
- HESAPÇIOĞLU, Muhsin. Öğretim İlke ve Yöntemleri. Beta Basım, İstanbul, 1988.
- KAPTAN, Saim. Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri. Tekişik Matbaası, Ankara, 1995.
- LAWRENSE, S., Wrightsman. Jr. George Peorge Peabody College For Teachers, Pyschology a Scientific Study of Man Third Edition, Brooks/Cole Publishing Company Belmont, California.
- OĞUZKAN, Ferhan. A. Eğitim Terimleri Sözlüğü. Ankara, Türk Dili Kurumu Yayınları, 1974.
- ÖZAL, İlknur. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Giriş Yetenek Sınavındaki Başarıları ile Ana Çalgı Derslerindeki Başarıları Arasındaki İlişkiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1995.
- ÖZGÜVEN, Ethem. "Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Faktörler. H.Ü. Basımevi, Ankara, 1974.
- SARAÇ, Gürsan. Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Çalgı Eğitiminin Bir Boyutu Olarak Viyolonsel Öğretim Programlarında Belirlenen Devinişsel Hedefler ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Dereceleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 1996.
- SÖNMEZ, Veysel. Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı. Ankara, Pegem Yayıncılık, 1994.

- SÜER, Rıdvan. Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Öğretim. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1980.
- ŞEKER, Hasan. İlköğretim Okulu Programlarının Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1993.
- TEKİN, Halil. Okullarımızda Türkçe Öğretimi. Mars Matbaası, Ankara, 1980.
- TOPSES, G. Eğitim Felsefesi Temel Sorunları. 1. Baskı, Dayanışma Yayınları, Ankara, 1982.
- TUFAN, Enver. Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarında Piyano Eğitimi'nin Programlar Yönünden İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1987.
- TUĞCULAR, Erdal. Türkiye'de Müzik Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Bölümlerinde Aldıkları Çalgı Eğitiminin Öğretmenliklerine Yansıması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1992.
- UÇAN, Ali. "Çevreden Evrene, Keman Eğitimi Üzerine", Çağdaş Eğitim Cilt 5. Sayı 47 (Ağustos 1980a) s.19-27; Çevreden Evrene Keman Eğitimi 1, Yeni Dağarcık Yayınları, Ankara, 1980b, s.8-11.
- UÇAN, Ali. Gazi Yükseköğretmen Okulu Müzik Bölümü, Müzik Alanı Birinci Yıl Programının (Yetiştirilmesinin) Değerlendirilmesi (Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi / Ankara, 1982), Müzik Eğitimi Yayınları 1, Çağrı Matbaası, Ankara, 1996.
- UÇAN, Ali. Eğitimde Program Geliştirme (Ders Notu) G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi. Ankara, 1982-1983.
- UÇAN, Ali. "Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Müzik Eğitimi (1923-1983)", Milli Eğitim, Sayı 62, Temmuz-Ağustos-Eylül 1983, Ankara, 1983a, s.36-39.

- UÇAN, Ali. "Son 100 Yılda Türkiye'de Müzik Eğitimi (1883-1983)" 4. İstanbul Sanat Bayramı/Sempozyum'83: Son Yüzyılda Ülkemizde ve Dünyada Sanat ve Mimarlık (17-21 Ekim 1983), Bildiri Özetleri Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul, 1983b, s.60-61.
- UÇAN, Ali. "Müzik Eğitiminde Program Geliştirme: Kuram ve Türkiye'deki Uygulama" I. Ulusal Müzik Bilimleri Sempozyumu Bildirileri (7-9 Mayıs 1984), Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, İzmir, 1984, s.304-332.
- UÇAN Ali. "Türkiye'de Müzik Öğretmenliği Eğitimi" I. Ulusal Eğitim Sempozyumu (24-30 Kasım 1986). Bildiri Özetleri, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi ve Teknik Eğitim Fakültesi, İstanbul 1986, s.123.
- UÇAN, Ali. "Türkiye'de Dal Öğretmenliği Eğitiminde Öğretmenlik Formasyonu Kazandırmada Karşılaşılan Bazı Sorunlar ve Çözüm Yolları" Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünü Bugünü-Geleceği Sempozyumu (8-11 Haziran 1987), Tebliğler, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim-Mesleki Eğitim-Teknik Eğitim Fakültesi Ankara, 1987a, s. 317-339.
- UÇAN, Ali. "Türkiye'de Müzik Öğretmenliği Eğitiminin Dünü-Bugünü-Yarını" "Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü - Geleceği Sempozyumu (8-11 Haziran 1987), Tebliğler. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim -Mesleki Eğitim-Teknik Eğitim Fakülteleri, Ankara 1987b, s. 535-552.
- UÇAN, Ali. "Türkiye'de Cumhuriyetin İlk Altmış Yılında Müzik Eğitiminde Program Geliştirme" G.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, Ankara, 1988, s.311-352.
- UÇAN, Ali. "Türkiye'de Müzik Eğitimcisi Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarındaki Eğitim Sisteminin Çözömlenmesi". Birinci Müzik Kongresi Bildirileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, Evren Ofset, Ankara, 1988.

- UÇAN, Ali. "Türkiye'de Cumhuriyetin İlk Altmış Yılında Müzik Eğitimi" Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 5, Sayı 1, Ankara 1989, s. 177-203.
- UÇAN, Ali. "Çağdaş Eğitimde Program Geliştirme Sürecine Genel Bir Bakış" Eğitim Bilimleri Sempozyumu; Bildiriler (15-17 Haziran 1989) İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, 1989-1990, s.51-64.
- UÇAN, Ali. "Müzik Eğitiminin Niteliği Üç Ana Türü ve Bazı Temel Sorunları", Orkestra İstanbul, Sayı 207, 1990, s. 25-49.
- UÇAN, Ali. Müzik Eğitiminde Program Çözümleme (Ders Notu). G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim/Anasanat Dalı, Ankara, 1992-1993a.
- UÇAN, Ali. Müzik Eğitiminde Program Değerlendirme (Ders Notu) G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim/Anasanat Dalı, Ankara, 1992-1993b.
- UÇAN, Ali. Müzik Eğitimi. Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1994a.
- UÇAN, Ali. İnsan ve Müzik/İnsan ve Sanat Eğitimi. Ankara Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 1994b (Ders Notu).
- VARIŞ, Fatma. Eğitimde Program Geliştirme. Teori ve Teknikleri. A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara, 1991.
- YILDIZ, Nedim. Müzik Öğretmeni Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurumlarında, Ana Çalgı Keman Eğitiminin Programlar Yönünden İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 1986.
- YÜCESAN, Gülgün. Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitim Bölümlerindeki Keman Eğitiminde Çağdaş Türk Keman Müziği Eserlerinin Yeri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 1993.

ÖZGEÇMİŞ

1968 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini burada tamamladı.

1985-86 öğretim yılında, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü'ne girdi. Lisans eğitimi boyunca Prof. Dr. Ali UÇAN'dan Ana Çalgı Keman, Öğr. Gör. Necati UÇAR'dan piyano eğitimi dersleri aldı. Lisans eğitiminde keman ve piyano konserleri veren Becerik, 1989 yılında ikili keman konseri vererek mezun oldu.

1989-1990 öğretim yılında G.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Anabilim/Anasanat. dalında yüksek lisans programına girdi. Prof. Dr. Ali UÇAN'dan, "Ana Çalgı Keman", "Müzik Eğitiminde Program Geliştirme", "Müzik Eğitiminde Program Hazırlama", "Müziksel İletişim" ve "Türk Müzik Eğitimi Tarihi" dersleri aldı. "G.Ü. Akademik Oda Orkestrası" ile yurtiçi konserlere katıldı. Yüksek lisans programını, "Türkiye'de Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerindeki Keman Eğitiminde Çağdaş Türk Keman Müziği Eserlerinin Yeri" adlı tezi ile tamamladı. Yüksek lisans eğitimi boyunca "Kemal Eroğlu Müzik Dersanesinde" çeşitli çalgılarda ders vererek öğretmenliğe başladı ve konser etkinliklerini öğrencileriyle devam ettirdi. Öğrencileriyle G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü'nde keman ve piyano konserleri verdi.

1992-1993 öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi'nde Müzik Eğitimi Bölümü kurucuları arasında yer aldı ve öğretim elemanı olarak göreve başladı.

Ekim 1993'de A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda "Eğitim Programları ve Öğretimi" alanında doktora programına giren Becerik, halen A.Ü. Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü'nde öğretim elemanı olarak görevini sürdürmektedir.

EKLER

82
T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KÂZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ
DEKANLIĞI
ERZURUM

16 Ekim 1996

: Yazı ve Özlük İşleri

: B.30.2.ATA.0.36.00.01-01-02/2192

: Anket

MÜZİK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 11.10.1996 tarih ve 164 sayılı yazınız.

İlgi yazınız gereğince, bölümünüz öğretim elemanlarından Okutman Gülgün BECERİK'in doktora çalışmasına esas olmak üzere ekteki anketi bölümünüz öğrencilerine uygulaması Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

164-16.10.96
300

Prof.Dr.Mansur HARMANDAR

DEKAN

Eki: 3 takım anket

EK 2**ANKET -1 (Öğrenci Formu)****ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ KÂZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ
MÜZİK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ANA ÇALGI ÖĞRENCİLERİNİN
ANA ÇALGI DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ****AÇIKLAMA**

Bu anket A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları Anabilim Dalı'nda hazırlamakta olduğum "A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitim Bölümü Öğrencilerinin Ana Çalgı Dersine İlişkin Başarıları ile Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşlerinden Hareketle Ana Çalgı Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi" konulu Doktora Tezi için gerekli verilerden bir kısmını toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Toplanan verilerin çözümlenmesiyle öğrencilerin ana çalgı derslerindeki başarıları ve öğrenci - öğretim elemanı görüşleri ışığında çalgı öğretim programlarının etkililik ve amaca hizmet etme derecesi ortaya konulacaktır.

Toplanan bilgiler, bu araştırmanın dışında başka bir amaç için kullanılmayacaktır.

Anket yalnızca A.Ü.K.K.E.F. Müzik Eğitimi Bölümü ana çalgı öğrencileri tarafından doldurulacaktır. Anketi cevaplayanlara ait bütün bilgiler gizli tutulacaktır.

Bu anketin geçerli olması, anketteki tüm soruların içtenlikle ve eksiksiz olarak cevaplandırılmasına bağlıdır.

İlgi ve yardımlarınız için teşekkür eder sevgiler sunarım.

Gülgün BECERİK
Erzurum, 1996

YÖNERGE

Bu ankette çoktan seçmeli 21 soru yer almaktadır.

Çoktan seçmeli soruları cevaplandırırken size en uygun seçeneğin önündeki parantez ( ) içine çarpı işareti (x) koyarak işaretleyiniz!

1.Cinsiyetiniz? ( ) Kız ( ) Erkek

2.Sınıfınız? ( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4

3.Ana çalgınız?

a ( ) Piyano

b ( ) Keman

c ( ) Viyola

d ( ) Viyolonsel

4.Ana çalgı dersinize daha önce verilen ödevlere genellikle ne ölçüde hazırlanarak gelirsiniz?

a ( ) Tam hazırlanarak

b ( ) Büyük ölçüde hazırlanarak

c ( ) Kısmen hazırlanarak

ç ( ) Çok az hazırlanarak

d ( ) Hiç hazırlanmayarak

5.Ana çalgı dersinizdeki uygulamalarda ne derecede zorluk çekiyorsunuz?

a ( ) Hiç zorluk çekmiyorum

b ( ) Çok az zorluk çekiyorum

c ( ) Kısmen zorluk çekiyorum

ç ( ) Büyük ölçüde zorluk çekiyorum

d ( ) Tamamen zorluk çekiyorum

6.Ana çalgı derslerine ne derecede ilgi duyuyorsunuz?

a ( ) Tamamen

b ( ) Büyük ölçüde

c ( ) Kısmen

ç ( ) Çok az

d ( ) Hiç

7.Bölümünüzde ana çalgı derslikleri sayısal olara ne derece yeterlidir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

8.Bölümünüzde öğrenci çalışma odaları sayısal olarak ne derece yeterlidir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

9.Bölümünüzde ana çalgılar sayısal olarak ne derece yeterlidir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

10.Ana çalgı dersiniz için ayrılan haftalık ders saati süre olarak ne derece yeterlidir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

11.Ana çalgı dersinizi, ana çalgıya ilişkin öğretim programında yer alan esaslara ne derece uygun yürütebiliyorsunuz?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

12.Bölümünüzün sahip olduğu araç-gereç ve insan kaynağı (personel, yönetici, öğretmen v.b.) ana çalgı öğretiminin amaçlarını gerçekleştirmede sizce ne ölçüde etkili kullanılmaktadır?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

13.Ana çalgı çalışma saatlerinizi ne ölçüde planlıyorsunuz?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

14.Bölümünüzde verilen ana çalgı eğitimi sizce çevrenin müzik ihtiyacını karşılamakta ne derece işlevsel olabilmektedir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

15.Ana çalgı öğretim faaliyetleri sizce ana çalgı dersinizin amaçlarına ne derece hizmet etmektedir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

16.Bölümünüzü bitirdikten sonraki amaçlarınız nelerdir?

- a ( ) Orta öğretimde öğretmen olarak çalışacağım
- b ( ) Yüksek lisans yapacağım
- c ( ) Üniversitede öğretim elemanı olarak çalışacağım
- ç ( ) Herhangi bir işte çalışacağım
- d ( ) Hiç bir işte çalışmayacağım.
- e ( ) Başka .....

17.Ana çalgı dersinizin amaçlarında öngörülen (bilgi, tutum, beceri v.b) davranışları ne ölçüde kazanabilmektesiniz?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

18.Çalgı dersi konuları genellikle

- a ( ) Düzeyimizin üstünde
- b ( ) Düzeyimize uygun
- c ( ) Düzeyimize kısmen uygun
- ç ( ) Düzeyimizin altında
- d ( ) Düzeyimizle ilgisiz (rastgele)

19.Sizce ana çalgı ders konularının kolaydan zora, basitten karmaşığa, somuttan soyuta düzenlenme derecesi nedir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

20.Sizce ana çalgı derslerinde amaçlara ne derecede ulaşılmaktadır?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

21.Kendinizi ana çalgı derslerinde genellikle ne derece başarılı görüyorsunuz?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

EK-3**ANKET - 2 (Öğretim Elemanları Formu)****ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ KÂZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ
MÜZİK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ANA ÇALGI ÖĞRETİM ELEMANLARININ
ANA ÇALGI DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ****AÇIKLAMA**

Bu anket A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları Anabilim Dalı'nda hazırlamakta olduğum A.Ü. K.K.E.F. Müzik Eğitim Bölümü Öğrencilerinin Ana Çalgı Dersine İlişkin Başarıları İle Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerinden Hareketle Ana Çalgı Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi" konulu Doktora Tezi için gerekli verilerden bir kısmını toplamak amacıyla hazırlanmıştır.

Toplanan verilerin çözümlenmesiyle öğrencilerin ana çalgı derslerindeki başarıları ve öğretim elemanı-öğrenci görüşleri ışığında ana çalgı öğretim programlarının etkililik ve amaca hizmet etme derecesi ortaya konulacaktır.

Toplanan bilgiler, bu araştırmanın dışında başka bir amaç için kullanılmayacaktır.

Anket Müzik Eğitimi Bölümü Öğretim elemanları tarafından doldurulacaktır, anketi cevaplayanlara ait bütün bilgiler gizli tutulacaktır.

Bu anketin geçerli olması, anketteki tüm soruların içtenlikle ve eksiksiz olarak cevaplandırılmasına bağlıdır.

İlgi ve yardımlarınız için teşekkür eder saygılar sunarım.

YÖNERGE

Bu ankette çoktan seçmeli sorular yer almaktadır.

Çoktan seçmeli soruları cevaplandırırken size en uygun seçeneğin önündeki parantez ( ) içine çarpı işareti (x) koyarak işaretleyiniz.

1.Cinsiyetiniz? ( ) Bayan ( ) Bay

2.Göreviniz?

3.Mesleki kıdeminiz (Yıl olarak)?

( ) 1-5 ( ) 6-10 ( ) 11-15 ( ) 16-20 ( ) 21 veya daha çok

4.Çalgısal branşınız veya asıl çalgınız?

a ( ) Piyano

b ( ) Keman

c ( ) Viyola

ç ( ) Viyolonsel

d ( ) Başka (Lütfen belirtiniz).....

5.Bölümünüzde ana çalgı derslikleri sayısal olarak ne derece yeterlidir?

a ( ) Tamamen

b ( ) Büyük ölçüde

c ( ) Kısmen

ç ( ) Çok az

d ( ) Hiç

6.Bölümünüzde öğrenci çalışma odaları sayısal olarak ne derece yeterlidir?

a ( ) Tamamen

b ( ) Büyük ölçüde

c ( ) Kısmen

ç ( ) Çok az

d ( ) Hiç

7.Bölümünüzde ana çalgılar sayısal olarak ne derece yeterlidir?

a ( ) Tamamen

b ( ) Büyük ölçüde

c ( ) Kısmen

ç ( ) Çok az

d ( ) Hiç

8.Ana çalgı dersiniz için ayrılan haftalık ders saati (süresi) ne derece yeterlidir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

9.Ana çalgı dersinizi, ana çalgıya ilişkin öğretim programında yer alan esaslara ne derece uygun yürütebiliyorsunuz?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

10.Dersinizi daha çok neye göre işliyorsunuz?

- a ( ) Öğrenci düzeyine göre
- b ( ) Programda yer alan esaslara göre
- c ( ) Kendi yöntemime göre
- ç ( ) Hepsini birlikte dikkate alan anlayışa göre
- d ( ) Başka (belirtiniz).....

11.Bölümünüzün sahip olduğu araç gereç ve insan kaynağı (personel, yönetici, öğretmen v.b.) ana çalgı öğretiminin amaçlarını gerçekleştirmede sizce ne ölçüde etkili kullanılmaktadır?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

12. Ana çalgı ders programları ve uygulamalarına yönelik olarak diğer müzik eğitimi bölümlerinde yapılan ve yürütülen çalışmalardan ne derece haberdarsınız?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

13. Ana çalgı dersinizin gerekleri açısından öğrencilerinizi ne ölçüde tanıyorsunuz?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

14. Sizce ana çalgı dersinde kazandırmayı düşündüğünüz amaçlar öğrenci ihtiyacına ne derecede uygundur?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

15. Sizce ana çalgı derslerinin mevcut içeriği (muhtevası) ile derslerin öngörülen amaçlarına ne kadar ulaşabilmektedir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

16.Bölümünüzde verilen ana çalgı eğitimi sizce çevrenin müzik ihtiyacını karşılamakta ne derece işlevsel olabilmektedir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

17.Ana çalgı öğretim faaliyetleri sizce ana çalgı dersinizin amaçlarına ne derece hizmet etmektedir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

18.Ana çalgı dersinizin amaçlarında öngörülen (bilgi, tutum, beceri v.b) davranışları öğrencileriniz ne ölçüde kazanabilmektedir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

19.Sizce ana çalgı dersinizin amaçları ile muhteva arasında ne derece ilişki vardır?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

20.Çalgı ders konuları genellikle

- a ( ) Öğrenci düzeyinin üstünde
- b ( ) Öğrenci düzeyine uygun
- c ( ) Öğrenci düzeyine kısmen uygun
- ç ( ) Öğrenci düzeyinin altında
- d ( ) Öğrenci düzeyiyle ilgisiz (rastgele, gelişigüzel)

21. Ana çalgı dersi veren öğretim elemanları arasında mesleki toplantılar ne ölçüde düzenlenmektedir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

22. Sizce ana çalgı ders konularının birbirinin ön şartı olacak biçimde (kolaydan zora, basitten karmaşığa, somuttan soyuta) düzenlenme derecesi nedir?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

23. Sizce ana çalgı derslerinde amaçlara ne derecede ulaşılmaktadır?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

24. Sizce öğrencileriniz ana çalgı derslerinde ne derece başarılıdır?

- a ( ) Tamamen
- b ( ) Büyük ölçüde
- c ( ) Kısmen
- ç ( ) Çok az
- d ( ) Hiç

EK-4
KÂZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ MÜZİK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
I. YIL (SINIF) PROGRAMI

I.YARIYIL							
Fak. Kod	Bölüm Kodu	Sınıf	Ders Kodu	Dersin Adı	T	U	K
06	15	1	03	Müziğe Giriş	2	--	2
			05	Müziksel İşitme Okuma	4	2	5
			07	Türk Halk Bilimi	2	--	2
			09	Toplu Konuşma Söyleme	1	1	2
			11	Blok Fülüt	1	1	2
			13	Ana Çalgı	1	--	1
			15	Temel Piyano	1	--	1
			17	Bireysel Söyleme	1	--	1
			19	Yardımcı Çalgı	1	--	1
			21	Türk Dili	2	--	2
			23	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	2	--	2
			01	Eğitime Giriş	2	--	2
TOPLAM					20	4	23

II.YARIYIL							
Fak. Kod	Bölüm Kodu	Sınıf	Ders Kodu	Dersin Adı	T	U	K
06	15	1	02	Eğitim Sosyolojisi	3	--	3
			06	Müziksel İşitme Okuma	4	2	5
			10	Toplu Konuşma ve Söyleme	1	1	2
			18	Bireysel Söyleme	1	--	1
			16	Temel Piyano	1	--	1
			14	Ana Çalgı	1	--	1
			20	Yardımcı Çalgı	1	--	1
			12	Akordeon	1	1	2
			22	Türk Dili	2	--	2
			24	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	2	--	2
TOPLAM					17	4	20

KÂZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ MÜZİK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
II. YIL (SINIF) PROGRAMI

I.YARIYIL							
Fak. Kod	Bölüm Kodu	Sınıf	Ders Kodu	Dersin Adı	T	U	K
06	15	2	25	Eğitim Psikolojisi	3	--	3
			29	Müziksel İşitme Okuma	3	2	4
			31	Müzik Biçimleri	2	--	2
			33	Dikey Çok Seslendirme	2	--	2
			35	Bireysel Söyleme	1	2	1
			37	Koro	2	--	3
			39	Temel Piyano	1	--	1
			41	Ana Çalgı	1	--	1
			43	Yardımcı Çalgı	1	--	1
			36	Temel Bağlama	1	1	2
			44	Temel Gitar	1	1	2
			75	Çalgı Bilgisi	2	--	2
			45	Yabancı Dil	2	--	2
TOPLAM					22	6	24

4.YARIYIL							
Fak. Kod	Bölüm Kodu	Sınıf	Ders Kodu	Dersin Adı	T	U	K
06	15	1	26	Eğt.Prog.ve Öğr. Yönt.	3	--	3
			28	Türk Halk Müziği	2	--	2
			30	Müziksel İşitme Okuma	3	2	4
			34	Dikey Çok Seslendirme	2	1	2
			36	Temel Bağlama	1	1	2
			44	Temel Gitar	1	--	2
			46	Yardımcı Çalgı	1	--	2
			38	Koro	2	2	1
			42	Ana Çalgı	1	--	3
			40	Temel Piyano	1	--	1
			32	Bireysel Söyleme	1	--	1
			48	Yabancı Dil	2	--	2
TOPLAM					20	6	22

KÂZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ MÜZİK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
4. YIL (SINIF) PROGRAMI

VI.YARIYIL							
Fak. Kod	Bölüm Kodu	Sınıf	Ders Kodu	Dersin Adı	T	U	K
06	15	14	71	Rehberlik	3	--	3
			73	Türk Müziği Çok Seslendirme	2	--	2
			77	Türk Müziği Tarihi	2	--	2
			79	Yatay Çok Seslendirme	2	--	2
			81	Eğitim Müziği Dağarı	2	--	2
			85	Orkestra/eşlik	2	2	3
			87	Ana Çalgı	1	--	1
			89	Koro	2	2	3
			82	Müzik Toplulukları Yönetimi	1	1	2
				TOPLAM	17	5	20

VII.YARIYIL							
Fak. Kod	Bölüm Kodu	Sınıf	Ders Kodu	Dersin Adı	T	U	K
06	15	4	72	Eğitim Yönetimi	2	--	2
			74	Türk Müziği Çok Seslendirme	2	--	2
			78	Türk Müziği Tarihi	2	--	2
			80	Yatay Çok Seslendirme	2	--	2
			86	Orkestra / Eşlik	2	--	3
			88	Ana Çalgı	1	2	1
			76	Eğitim Müziği Dağarı	2	--	2
			96	Ses Eğitimi İlkeleri	2	--	2
			90	Koro	2	--	3
				Uygulama	--	--	--
				TOPLAM	17	2	19

EK- 5

DERS TANIMLARI

BİRİNCİ SINIF I. ve II.YARI YILLAR

Dersin Adı: Yaylı Çalgı Eğitimi (Keman, Viyola, Viyolonsel)

Okutduğu Yarı Yıl: I-II

Haftalık Ders Sayısı Kuramsal: 1

Haftalık Ders Sayısı Uygulaması: 1

Kredisi : 2

I.Yarı Yıl

Ana Dal olarak çalgı eğitiminin niteliği: Yaylı çalgı çalmanın niteliği yaylı çalgı çalmaya ilişkin temel kavramlar, araçlar ve beceriler. Birinci konumda yayın ve parmakların kullumanıma, telde kalarak ve tel değiştirerek çalmaya ilişkin temel beceriler. Bir, iki, üç ve dört teli kapsayan yalın çalışmalar. Temel becerileri uygulama dağarcığı.

II.Yarı Yıl

Yayı tele sürterek kullanmaya dayalı tekniklere giriş: Legato, detaşe, martele tekniklerine ilişkin temel beceriler. Birinci konumda yayın ve parmakların değişik düzenlemelerle kullanımı. Titreşimli (vibratolu) çalmaya ilişkin ön beceriler. Ses gürlüğünün aynı tutarak, azaltarak ve arttırarak çalmaya ilişkin temel beceriler. Çift telde çalmaya ilişkin ön beceriler. Bir, iki, üç ve dört teli kapsayan karmaşıkca çalışmalar. Temel-ön beceri ve teknikleri uygulama dağarcığı.

Dersin Adı: Anadal Piyano Eğitimi

Okutulduğu Yıl: 1.

Okutulduğu Yarı Yıl: I-II

Haftalık Ders Sayısı-Kuramsal: 1

Haftalık Ders Sayısı-Uygulamalı:1

Kredisi : 2

I.Yarı Yıl

Ana dal olarak piyano eğitiminin ve piyano çalmanın niteliği: Piyano çalmaya uygun el, vücut, davranış ve konumlarının kavranılması, bunların birer alışkanlık haline getirilmesi. Sol ve fa anahtarlarıyla yazılmış kolay tartımlı parçaları doğru çalabilme. El konumu değişmeden, iki elin aynı anda koordineli olarak bütün parmaklarını sıra sesler içinde kullanılabilme.

II.Yarı Yıl

Piyano çalma niteliğine uygun davranışları değişen ve geniş konumlarda uygulama, 1-2-3, 1-2-3-4 parmak numaraları ile çalınabilen dizeleri iki el ayrı ayrı ya da ters yönde birlikte uygulayabilme. Legato (bağlı) çalma tekniğini verilen parça ve diziler üzerinde uygulayabilme dağarcığı.

İKİNCİ SINIF I. ve II.YARI YILLAR

Dersin Adı: Anadal Yaylı Eğitimi III-IV (Keman, Viyola, Viyolonsel)

Okutulduğu Yıl: II.Yıl

Haftalık Ders Sayısı-Kuramsal: 1

Haftalık Ders Sayısı-Uygulamalı:1

Kredisi : 2

Okutulduğu Yarı Yıl: I-II yarı yıl

I. Yarı Yıl

Konum (pozisyon) değiştirme sũreci. İkinci konumda kalarak, konum değiştirerek çalmaya ilişkin beceriler. Yay ı tele dũřũrerek kullanmaya dayalı tekniklere giriş: Sipikato tekniğine ilişkin temel beceriler. Ditmeye dayalı tekniklere giriş: Ditme (pizzikatoya) ilişkin ın beceriler. İkinci -birinci konumları kapsayan çalışmalar. Temel-ın beceri ve teknikleri uygulama dağarcığı.

II.Yarı Yıl

ũçũncũ konumda kalarak, konum değiştirerek çalmaya ilişkin beceriler. Flajõle tũrũnde sesler ũretmeye ilişkin temel beceriler. Sũslemeli çalmaya giriş: Çarpma, mordan, tirile ilişkin ın-temel beceriler. ũçũncũ - ikinci-birinci-yarım ıncı konumları kapsayan çalışmalar. Temel-ın beceri ve teknikleri uygulama dağarcığı.

Dersin Adı: Anadal Piyano Eğitimi III-IV

Okutulduğu Yıl: II.Yıl

Okutulduğu Yarı Yıl: I-II Yarı Yıl

Haftalık Ders Sayısı-Kuramsal: 1

Haftalık Ders Sayısı-Uygulamalı:1

Kredisi : 2

I.Yarı Yıl

1-2-3, 1-2-3-4 parmak numaralı dizileri paralel hareketle çalabilme ve başparmak geçişi olmayan arpej çalışmaları. Çok seslendirme dersindeki konuların piyanoda uygulanabilmesi, kolay polifonik, kolay iki ve üç bölümlü eserlerin çalınabilmesi.

II.Yarı Yıl

Paralel hareketli, değişik parmak numaralı dizi ve paralel oktav hareketli başparmak geçişli arpej çalışmaları. Staccato tekniğinin tanımı, öğrenilen teknikleri içeren kolay etüt çalışmaları. Çok seslendirme dersindeki konuların piyanoda uygulanabilmesi. Kolay polifonik, kolay iki ve üç bölümlü eserlerin çalınabilmesi.

ÜÇÜNCÜ SINIF I.ve II.YARI YILLAR

Dersin Adı: Anadal Yaylı Çalgı Eğitimi V-VI (keman, Viyola, Viyoloncel)

Okutulduğu Yıl: III yıl.

Okutulduğu Yarı Yıl: I-II Yarı yıl

Haftalık Ders Sayısı-Kuramsal: 1

Haftalık Ders Sayısı-Uygulamalı:1

Kredisi : 2

I. Yarı Yıl

Dördüncü konumda kalarak, konum değiştirerek çalmaya ilişkin beceriler. Yaylı tele sürterek kullanmaya dayalı tekniklere ilişkin karmaşık düzenlemeler. Dördüncü -üçüncü-ikinci -birinci konumları kapsayan çalışmalar. Beceri ve teknikleri uygulama dağarcığı.

II.Yarı Yıl

Beşinci konumda kalarak, konum değiştirerek çalmaya ilişkin beceriler. Yaylı tele düşürerek kullanmaya dayalı tekniklere ilişkin karmaşık düzenlemeler. Beşinci dördüncü-üçüncü-ikinci-birinci konumları kapsayan çalışmalar. Beceri ve teknikleri uygulama dağarcığı.

Dersin Adı: Anadal Piyano Eğitimi V-VI

Okutulduğu Yıl: 3.yıl

Okutulduğu Yarı Yıl: I-II Yarı yıl

Haftalık Ders Sayısı-Kuramsal: 1

Haftalık Ders Sayısı-Uygulamalı:1

Kredisi : 2

I.Yarı Yıl

Değişik aralıklı diziler ve değişik gidişli arpejler. Portato tekniğinin tanımı ve öğrenilen teknikleri içeren kolay etüt çalışmaları. Kolay polifonik eserler. Sonat ve benzeri eserlerden bölümler.

II.Yarı Yıl

Değişik biçimlerde teknik çalışmaları, orta güçlükte etütler. Deşifre çalışmaları, kolay polifonik eserler, kolay sonat ve benzeri eserler.

II.Yarı Yıl

Piyano öğretimi, kavramlar, ilkeler, yöntemler, uygulamalar. Sağ ve sol elin kullanımı ile ilgili tekniklere ilişkin karmaşık düzenlemeler.

EK-6**T.C****Atatürk Üniversitesi****Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi****Öğrenci Kılavuzu****(1995-1996 Öğretim Yılı)****SINAV DEĞERLENDİRİLMESİ**

MADDE 18.Sınavlar, 100 tam not üzerinden değerlendirilir. Başarı (geçme) notu, ara sınavların katkısı ile yarıyıl sonu sınav katkısının toplamıdır. Öğrencinin başarılı sayılabilmesi için, bu notun en az 50 olması zorunludur. Ara sınav notu ortalaması, ara sınavlardan alınan notlar toplamının yapılan ara sınav sayısına bölünmesi ile elde edilir ve ara sınav not ortalamasının geçme notuna katkısı % 30, yarıyıl sonu notunun geçme notuna katkısı ise % 70'dir. Ancak; yarıyıl sonu ve bütünleme sınavlarında en az 50 puan alınması zorunludur. Bütünlemeye kalmış öğrencinin geçme notunun hesaplanmasında yarıyılsonu sınavlarındaki değerlendirme esası uygulanır.

EK- 7

**K.K.E.F. MÜZİK EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ANA ÇALGI ÖĞRENCİ BAŞARI
PUANLARI (NOTLAR)**

Öğrenci No	BİRİNCİ SINIF	
	I.Y.Y	II.Y.Y
950615003	80	85
950615004	65	60
950615009	50	50
950615010	95	88
950615011	85	92
950615013	78	79
950615014	52	50
950615015	50	40
950615016	85	95
950615019	95	86
950615021	95	89
950615023	78	68
950615024	95	84
950615025	65	70
950615026	90	90
950615027	50	50

Öğrenci No	İKİNCİ SINIF			
	I.Y.Y	II.Y.Y	III.Y.Y	IV.Y.Y
940615001	96	97	89	96
940615002	84	68	56	59
940615004	94	99	68	64
940615006	59	76	90	75
940615008	92	100	86	96
940615009	87	97	90	78
940615012	83	97	60	70
940615013	70	95	50	50
940615014	61	95	55	61
940615018	55	72	50	50
940615019	66	89	56	52
940615020	50	50	45	50
940615021	66	58	50	50
940615024	45	50	55	55
940615025	60	50	56	50
940615028	81	75	70	51

Öğrenci No	ÜÇÜNCÜ SINIF					
	I.Y.Y	II.Y.Y	III.Y.Y	IV.Y.Y	V.Y.Y	VI.Y.Y
930615002	85	72	43	50	50	55
930615003	65	50	65	51	56	56
930615004	57	51	60	51	40	54
930615005	87	97	77	85	67	64
930615006	78	56	51	40	50	58
930615008	61	55	51	50	40	40
930615010	68	52	60	37	51	55
930615014	67	71	61	36	50	40
930615015	87	100	85	99	77	61
930615016	57	61	58	53	50	50
930615017	85	96	95	100	75	75
930615018	57	40	33	42	50	40
930615019	61	65	79	95	90	85
930615023	54	51	32	50	50	50
930615024	55	40	34	33	35	50
930615025	56	30	50	20	20	20

Öğrenci No	DÖRDÜNCÜ SINIF							
	I.Y.Y	II.Y.Y	3.Y.Y	4.Y.Y	V.Y.Y	VI.Y.Y	VII.Y.Y	VII.Y.Y
920615002	62	59	53	55	54	53	35	51
920615005	99	97	89	100	87	90	89	85
920615006	99	83	88	94	86	94	80	72
920615007	65	54	59	40	35	50	40	50
920615008	99	97	93	100	97	88	67	89
920615009	70	40	62	57	63	52	58	59
920615013	99	96	97	100	95	100	84	85
920615015	73	59	63	67	59	78	65	61
920615016	97	94	93	100	93	99	89	92
920615017	75	59	68	67	52	56	51	60
920615018	92	66	80	97	72	72	52	50
920615019	50	45	54	50	50	50	40	50
920615020	72	90	81	91	73	75	80	75
920615021	94	62	62	50	51	50	30	51
920615024	95	53	80	75	56	56	51	57
920615025	92	95	93	100	87	90	87	85
920615027	60	45	50	51	51	54	40	50